

CRNA GORA
SKUPŠTINA CRNE GORE

PRIMLJENO:	24.1	20.19. GOD.
KLASIFIKACIONI BROJ:	23-3/19-3	
VEZA:		
EPA:	637 XXVI	
SKRAĆENICA:		PRILOG

Crna Gora
VLADA CRNE GORE
Broj: 07-6159
Podgorica, 22. januara 2019. godine

PREDSJEDNIKU SKUPŠTINE CRNE GORE

PODGORICA

Vlada Crne Gore, na sjednici od 27. decembra 2018. godine, utvrdila je **PREDLOG ZAKONA O ŽIVOTNOM PARTNERSTVU LICA ISTOG POLA**, koji Vam u prilogu dostavljamo radi stavljanja u proceduru Skupštine Crne Gore.

Za predstavnike Vlade koji će učestvovati u radu Skupštine i njenih radnih tijela, prilikom razmatranja Predloga ovog zakona, određeni su **MEHMED ZENKA**, ministar za ljudska i manjinska prava i **BLANKA RADOŠEVIĆ-MAROVIĆ**, generalna direktorica Direktorata za unapređenje i zaštitu ljudskih prava i sloboda u Ministarstvu za ljudska i manjinska prava.

PREDSJEDNIK
Duško Marković, s. r.

ZAKON O ŽIVOTNOM PARTNERSTVU LICA ISTOG POLA

I. OSNOVNE ODREDBE

Predmet

Član 1

Ovim zakonom uređuje se zaključenje i prestanak životnog partnerstva lica istog pola (u daljem tekstu: partnerstvo), vođenje registra partnerstava, prava i dužnosti lica koja su zaključila partnerstvo.

Partnerstvo

Član 2

Partnerstvo je zakonom uređena zajednica života dva lica istog pola (u daljem tekstu: partneri) zaključena pred nadležnim organom, u skladu sa ovim zakonom.

Načelo ravnopravnosti

Član 3

Partnerstvo se zasniva na načelima ravnopravnosti, uzajamnog poštovanja, međusobnog pomaganja i uvažavanja partnera.

Zaštita od nasilja

Član 4

Zabranjen je svaki oblik nasilja u zajednici života partnera.

Prevenција, sankcionisanje i suzbijanje svih vrsta nasilja u zajednici života partnera, sprovodi se u skladu sa zakonom kojim se uređuje zaštita od nasilja u porodici.

Zabrana diskriminacije

Član 5

Zabranjena je svaka diskriminacija po osnovu partnerstva.

Zabrana i zaštita od diskriminacije, kao i promocija jednakosti partnera ostvaruje se u skladu sa posebnim zakonom.

Upotreba rodno osjetljivog jezika

Član 6

Izrazi koji se u ovom zakonu koriste za fizička lica u muškom rodu podrazumijevaju iste izraze u ženskom rodu.

II. ZAKLJUČENJE I PRESTANAK PARTNERSTVA

Saglasnost volja

Član 7

Partnerstvo se zaključuje saglasnošću volja dva lica istog pola datih pred nadležnim organom, u skladu sa ovim zakonom.

Partnerstvo ne može zaključiti lice čija volja nije slobodna.

Zabrana u pogledu godina života

Član 8

Partnerstvo ne može zaključiti lice koje nije navršilo 18 godina života.

Zabrana u pogledu postojanja ranije zaključenog partnerstva ili braka

Član 9

Lice ne može zaključiti partnerstvo dok mu ranije zaključeno partnerstvo ili brak ne prestane.

Zabrana u pogledu nesposobnosti za rasuđivanje

Član 10

Salicem koje nije sposobno za rasuđivanje ne može se zaključiti partnerstvo.

Srodstvo kao smetnja za zaključenje partnerstva

Član 11

Partnerstvo ne mogu zaključiti među sobom krvni srodnici u pravoj liniji, kao ni rođena braća ili rođene sestre, braća ili sestre po ocu ili majci, stric i sinovac, ujak i sestrić, tetka i bratanična, tetka i sestričina, ni djeca rođene braće i sestara i djeca braće i sestara po ocu ili majci.

Srodstvo zasnovano usvojenjem predstavlja smetnju za zaključenje partnerstva na isti način kao i krvno srodstvo.

Prijava namjere za zaključenje partnerstva

Član 12

Lica koja namjeravaju da stupe u partnerstvo podnose prijavu za zaključenje partnerstva organu lokalne uprave nadležnom za vođenje registra partnerstava.

Uz prijavu, lica iz stava 1 ovog člana podnose izvod iz matičnog registra rođenih za svakog od njih, a kad je to potrebno, i druge isprave.

Provjera ispunjenosti uslova za zaključenje partnerstva

Član 13

Na osnovu izjava lica koja žele da stupe u partnerstvo, priloženih isprava, a po potrebi i na drugi način, službenik organa lokalne uprave nadležnog za vođenje registra partnerstava (u daljem tekstu: matičar) utvrdiće da li su ispunjeni uslovi za zaključenje partnerstva.

Ako utvrdi da nijesu ispunjeni uslovi za zaključenje partnerstva propisani ovim zakonom, matičar će usmeno saopštiti podnosiocima prijave da ne mogu zaključiti partnerstvo i, u roku od tri dana od tog saopštenja, donijeti rješenje o odbijanju prijave za zaključenje partnerstva.

Protiv rješenja iz stava 2 ovog člana podnosioci prijave mogu izjaviti žalbu glavnom administratoru, u roku od osam dana od dana prijema rješenja.

Glavni administrator je dužan je da odluči po žalbi u roku od pet dana od dana prijema žalbe.

Datum i čas zaključenja partnerstva

Član 14

Datum i čas zaključenja partnerstva određuje matičar u sporazumu sa licima koja žele da zaključe partnerstvo.

Povlačenje prijave za zaključenje partnerstva

Član 15

Ako se jedan ili oba partnera koji su podnijeli prijavu za zaključenje partnerstva ne pojave u dogovoreno vrijeme, a izostanak ne opravdaju, smatraće se da je prijava povučena.

Čin zaključenja partnerstva

Član 16

Partnerstvo se zaključuje pred matičarem, na svečan način, u službenoj prostoriji prigodno uređenoj za tu namjenu.

Izuzetno, matičar može dozvoliti da se partnerstvo zaključi i na nekom drugom prikladnom mjestu, ako to partneri zahtijevaju i za to navedu opravdane razloge.

Zaključenju partnerstva prisustvuju oba buduća partnera, odbornik skupštine opštine koga skupština odredi, dva svjedoka i matičar.

Svjedok prilikom zaključenja partnerstva može biti svako poslovno sposobno lice.

Postupak zaključenja partnerstva

Član 17

Zaključenje partnerstva počinje utvrđivanjem identiteta budućih partnera.

Matičar provjerava da li su zaključenju partnerstva pristupili podnosioci prijave i da li su ispunjeni zakonom propisani uslovi za punovažnost njihovog partnerstva.

Kad utvrdi da su ispunjeni uslovi za zaključenje partnerstva i da nema prigovora, matičar će upoznati buduće partnere sa odredbama ovog zakona o njihovim pravima i dužnostima.

Matičar će pitati buduće partnere pojedinačno da li pristaju da međusobno zaključe partnerstvo.

Prilikom zaključenja partnerstva partneri mogu da se sporazumiju da:

- 1) svaki zadrži svoje prezime;
- 2) kao zajedničko prezime uzmu prezime jednog od njih;
- 3) kao zajedničko prezime uzmu oba njihova prezimena;
- 4) samo jedan od njih svom prezimenu doda i prezime drugog partnera.

U slučaju iz stava 5 tačka 3 ovog člana, partneri će odlučiti koje će se prezime upotrebljavati na prvom mjestu.

Poslije datih saglasnih izjava o zaključenju partnerstva, matičar proglašava da je partnerstvo zaključeno.

Upis zaključenog partnerstva

Član 18

Zaključeno partnerstvo matičar upisuje u registar partnerstava koji se vodi u opštini u kojoj je partnerstvo zaključeno, istog dana kad je partnerstvo zaključeno.

Prilikom zaključenja partnerstva u registar partnerstava potpisuju se partneri, svjedoci i matičar.

Odmah po zaključenju partnerstva, partnerima se izdaje izvod iz registra partnerstava.

Prestanak partnerstva

Član 19

Partnerstvo prestaje smrću partnera, proglašenjem nestalog partnera umrlim, poništenjem i raskidom.

Ako je partner proglašen umrlim, partnerstvo prestaje danom koji je po pravosnažnoj odluci suda utvrđen kao dan njegove smrti.

Partnerstvo prestaje poništenjem i raskidom kad odluka suda o poništenju, odnosno raskidu partnerstva postane pravosnažna.

Ništavost partnerstva zbog mana volje

Član 20

Ništavo je partnerstvo, ako izjave volje partnera nijesu bile slobodne, potvrдне ili ako partnerstvo nije zaključeno pred nadležnim organom.

Ništavost partnerstva zbog braka ili drugog partnerstva

Član 21

Ništavo je partnerstvo koje je zaključeno za vrijeme trajanja ranije zaključenog braka, odnosno partnerstva jednog od partnera.

Ako partneri iznesu u postupku za poništenje da ranije partnerstvo ili brak nije punovažan, prethodno će se odlučiti punovažnosti ranije zaključenog partnerstva ili braka i, ako to partnerstvo ili brak bude poništen, njihovo se partnerstvo neće poništiti.

Ništavost partnerstva zbog nesposobnosti za rasuđivanje

Član 22

Ništavo je partnerstvo koje zaključi lice koje nije sposobno za rasuđivanje.

Ništavo je partnerstvo između srodnika po krvi i po usvojenju između kojih zakon ne dozvoljava partnerstvo.

Ništavost partnerstva zbog zaključenja pod prinudom

Član 23

Partnerstvo se može poništiti ako je partner pristao na njegovo zaključenje u strahu izazvanom silom ili ozbiljnom prijetnjom.

Ništavost partnerstva zbog zablude

Član 24

Partnerstvo se može poništiti ako je zaključeno u zabludi o ličnosti partnera kad je lice mislilo da stupa u partnerstvo sa jednim licem, a stupilo je u partnerstvo sa drugim licem, ili kad je lice stupilo u partnerstvo sa određenim licem koje nije ono za koje se predstavljalo.

Partnerstvo se može poništiti ako je zaključeno u zabludi o bitnim osobinama jednog partnera, koje bi drugog partnera odvratile od stupanja u partnerstvo da ih je znao i koje su dovele do ozbiljne i trajne poremećenosti odnosa u partnerstvu.

Ništavost partnerstva zaključenog zbog drugih ciljeva

Član 25

Partnerstvo je ništavo kad partneri nijesu stvarno željeli da uspostave zajednicu života, već da zaključenjem partnerstva prikriju neki drugi pravni posao ili da ostvare neki drugi cilj (zakonsko nasljeđivanje, socijalna zaštita, izbjegavanje krivičnog gonjenja, zloupotreba prava na imovinu i sl.).

Partnerstvo iz stava 1 ovog člana neće se poništiti ako je naknadno uspostavljena zajednica života.

Pravo na tužbu za poništenje partnerstva

Član 26

Pravo na podnošenje tužbe za poništenje partnerstva zbog razloga iz čl. 20, 21, 22 i 25 ovog zakona imaju partneri i druga lica koja imaju neposredni pravni interes da partnerstvo bude poništeno, kao i državni tužilac.

U slučaju prestanka razloga za ništavost partnerstva iz člana 22 stav 1 ovog zakona, pravo na podnošenje tužbe za poništenje partnerstva ima samo partner koji nije bio sposoban za rasuđivanje.

Tužba iz stava 2 ovog člana može se podnijeti u roku od jedne godine od prestanka razloga iz člana 22 stav 1 ovog zakona, a ako je partner bio potpuno lišen poslovne sposobnosti, u roku od jedne godine od pravosnažnosti odluke o vraćanju poslovne sposobnosti.

Prinuda i zabluda kao razlozi za poništenje partnerstva

Član 27

Pravo na podnošenje tužbe za poništenje partnerstva zbog razloga iz čl. 23 i 24 ovog zakona ima partner koji je bio prinuđen ili je u zabludi pristao na partnerstvo.

Poništenje partnerstva ne može se tražiti ako je protekla jedna godina od dana kad je prinuda prestala ili kad je zabluda uočena, a partneri su živjeli zajedno za to vrijeme.

Prenos prava na podnošenje tužbe

Član 28

Pravo na podnošenje tužbe za poništenje partnerstva ne prelazi na nasljednike partnera, ali nasljednici tužioca mogu nastaviti već započeti postupak, u cilju dokazivanja osnovanosti tužbe.

Raskid partnerstva

Član 29

Partner može tražiti raskid partnerstva ako su partnerski odnosi ozbiljno i trajno poremećeni ili kad se iz drugih razloga ne može ostvariti svrha partnerstva.

Raskid partnerstva može tužbom sudu zahtijevati jedan partner, a oba partnera sporazumnim predlogom.

Uz predlog za sporazumni raskid partnerstva, partneri su dužni da sudu podnesu pisani sporazum o diobi zajedničke imovine.

Dostavljanje odluke suda matičaru

Član 30

Odluku o raskidu partnerstva i odluku o poništenju partnerstva sud dostavlja matičaru, radi upisa u registar partnerstava, po pravilu u elektronskoj formi.

Shodna primjena

Član 31

Na sporove u vezi poništenja i raskida partnerstva shodno se primjenjuju odredbe zakona kojim se uređuju porodični odnosi.

III.REGISTAR PARTNERSTAVA

Obuhvat registra partnerstava

Član 32

U registar partnerstava upisuju se partnerstva crnogorskih državljana zaključena u Crnoj Gori ili u drugoj državi, kao i partnerstva stranaca zaključena u Crnoj Gori.

Sadržaj registra partnerstava

Član 33

Registar partnerstava sadrži:

1) osnovni upis: podatke o partnerima - ime i prezime, dan, mjesec, godinu i mjesto rođenja, jedinstveni matični broj, državljanstvo, zanimanje, prebivalište i adresu stana; podatke o zaključenju partnerstva - dan, mjesec, godinu i mjesto zaključenja partnerstva i izjave partnera o prezimenu nakon zaključenja partnerstva; podatke o roditeljima partnera - ime i prezime i datum rođenja; ime, prezime i prebivalište svjedoka prilikom zaključenja partnerstva; ime i prezime matičara; ime i prezime tumača, ako je prilikom zaključenja partnerstva bilo neophodno prisustvo tumača;

2) izmjenu, dopunu ili brisanje osnovnog upisa: prestanak partnerstva - smrću partnera, proglašenjem nestalog partnera umrlim, raskidom ili poništenjem partnerstva; promjenu imena i prezimena partnera, naknadne ispravke grešaka i druge promjene u vezi sa upisanim podacima.

Sastavni dio registra partnerstava su isprave koje su osnov za upis podataka, kao i izmjenu, dopunu i brisanje podataka u tom registru.

Jezik i pismo

Član 34

Registar partnerstava se vodi, a izvodi i uvjerenja izdaju na crnogorskom jeziku.

Lično ime pripadnika manjinskog naroda ili druge manjinske nacionalne zajednice upisuje se u registar partnerstava na njegovom jeziku i pismu, u skladu sa zakonom.

Lično ime stranca upisuje se u registar partnerstava na jeziku podnosioca zahtjeva latiničnim pismom.

Lično ime u registru partnerstava može biti upisano samo na jednom jeziku i pismu.

Izuzetno od stava 4 ovog člana, prezime koje se stiće prilikom zaključenja partnerstva upisuje se na jeziku lica čije se prezime uzima ili pridružuje, pri čemu novo lično ime mora biti upisano na jednom pismu.

Podaci o mjestu, opštini i državi koji se odnose na pripadnika manjinskog naroda ili druge manjinske nacionalne zajednice upisuju se u registar partnerstava i na jeziku i pismu tog manjinskog naroda ili druge manjinske nacionalne zajednice, u skladu sa zakonom.

Izvodi i uvjerenja iz registra partnerstava za pripadnika manjinskog naroda ili druge manjinske nacionalne zajednice izdaju se i na jeziku i pismu tog manjinskog naroda ili druge manjinske nacionalne zajednice, u skladu sa zakonom.

Vođenje registra partnerstava

Član 35

Registar partnerstava vodi se za teritoriju opštine, a vodi ga nadležni organ lokalne uprave.

Registar partnerstava vodi se u pisanoj i elektronskoj formi.

Registar partnerstava u pisanoj formi vodi se ručno na propisanom obrascu.

Registar partnerstava u pisanoj formi se ovjerava na kraju svake kalendarske godine i zaključuje sa posljednjim rednim brojem upisa u toj godini.

Registar partnerstava u elektronskoj formi sastavni je dio Centralnog registra stanovništva.

Obrazac i bliži način vođenja, ovjeravanja i zaključivanja registra partnerstava u pisanoj formi kao i bliži način vođenja registra partnerstava u elektronskoj formi propisuje organ državne uprave nadležan za matične registre (u daljem tekstu: Ministarstvo).

Ovlašćeno lice za upis podataka

Član 36

Podatke iz člana 33 ovog zakona u registar partnerstava upisuje matičar.

Ovjeravanje upisa

Član 37

Podatke upisane u registar partnerstava u pisanoj formi matičar je obavezan da pročita licu koje prijavljuje činjenice, odnosno daje podatke.

Upis podataka iz stava 1 ovog člana potpisuje lice koje je prijavilo činjenice, odnosno dalo podatke i matičar, a druga lica kad je to zakonom propisano.

Ako lice koje je prijavilo činjenice, odnosno dalo podatke odbije da potpiše upis podataka, matičar će to konstatovati u registru i o tome sačiniti zabilješku.

Podaci upisani u registar partnerstava u pisanoj formi unose se u registar partnerstava u elektronskoj formi tog registra, najkasnije u roku od 24 časa od njihovog upisa.

Podatke upisane u registar partnerstava u elektronskoj formi matičar elektronski potpisuje, u skladu sa zakonom kojim se regulišu elektronska identifikacija i elektronski potpis.

Izmjena, dopuna ili brisanje podataka

Član 38

Podatak upisan u registar partnerstava mijenja se, dopunjava ili briše na osnovu izvršne, odnosno pravosnažne odluke suda ili drugog organa nadležnog za odlučivanje o raskidu, odnosno poništenju partnerstva, proglašenju nestalog partnera umrlim, promjeni imena i prezimena partnera i drugim promjenama u vezi sa upisanim podacima.

Ako izmjena, dopuna, ili brisanje osnovnog upisa nije moguće zbog nedostataka ili nepotpunosti podataka osnovnog upisa u registar partnerstava, matičar će pokrenuti postupak po prijavi lica za izmjenu, dopunu ili brisanje podataka osnovnog upisa i tom licu naložiti da, u cilju rješavanja prethodnog pitanja, pokrene postupak za rješavanje tog pitanja kod nadležnog organa i odrediti mu rok u kojem je dužno da to učini i o tome dostavi dokaz.

Ako se postupak za rješavanje prethodnog pitanja može voditi samo po službenoj dužnosti, matičar će obavijestiti nadležni organ radi pokretanja postupka.

Ispravljanje grešaka

Član 39

Pogrešno upisane podatke u registar partnerstava u pisanoj formi, koji su primijećeni prije zaključenja upisa, ispravlja matičar i ovjerava potpisom i pečatom u tom registru.

Ispravljeni podaci iz stava 1 ovog člana unose se u registar partnerstava u elektronskoj formi, najkasnije u roku od 24 časa od njihove ispravke.

Na ovjeru upisa, izmjenu, dopunu i brisanje podataka, kao i ispravljanje grešaka u registru partnerstava shodno se primjenjuju odredbe zakona kojim se uređuju matični registri.

Čuvanje

Član 40

Na čuvanje i obnovu ličnih podataka u registru partnerstava, shodno se primjenjuju odredbe zakona kojim se uređuju matični registri.

Korišćenje podataka

Član 41

Podaci iz registra partnerstava mogu se koristiti u skladu sa zakonom kojim se uređuje zaštita podataka o ličnosti ili na osnovu pisane saglasnosti lica na koje se podaci odnose.

Podatke iz registra partnerstava može koristiti Ministarstvo za povezivanje tih podataka i podataka iz drugih evidencija koje vodi, kao i za obavljanje drugih poslova iz svoje nadležnosti.

Državni organi, organi lokalne uprave i drugi organi i pravna lica koja vrše javna ovlašćenja mogu koristiti podatke iz registra partnerstava za obavljanje poslova iz svoje nadležnosti, ako su za korišćenje tih podataka ovlašćeni zakonom.

Podaci iz registra partnerstava mogu se koristiti za statističke, naučne, istraživačke i druge namjene, u skladu sa zakonom, na način kojim se ne otkriva identitet lica.

Izvodi i uvjerenja

Član 42

Izvode i uvjerenja iz registra partnerstava izdaje matičar na osnovu podataka koji se vode u registru partnerstava.

Izvod iz registra partnerstava sadrži posljednje podatke koji su upisani u taj registar do trenutka izdavanja izvoda.

Uvjerenje koje se izdaje na osnovu podataka iz registra partnerstava sadrži pojedine podatke upisane u registar partnerstava ili pojedine činjenice o ličnom stanju lica koje proističu iz tih podataka.

Izvodi i uvjerenja izdaju se na zahtjev lica na koje se upis odnosi, na zahtjev drugih lica ako imaju njegovo ovlašćenje u pisanoj formi ili ako su na to ovlašćeni zakonom.

U slučaju da lice na koje se podaci odnose nije živo i da za života nije dalo izričito ovlašćenje za davanje svojih ličnih podataka, izvodi i uvjerenja izdaju se samo licima koja imaju zakonski interes za korišćenje ličnih podataka umrlog lica i ako se tome ne protive njegovi nasljednici određeni u skladu sa zakonom kojim se uređuje nasljeđivanje.

Izvod iz registra partnerstava izdaje se na obrascu čiji sadržaj i izgled propisuje Ministarstvo.

Pravo na uvid u registar partnerstava

Član 43

Pravo na uvid u podatke koji su upisani u registar partnerstava ima lice na koje se podaci odnose, kao i lice koje dokaže postojanje pravnog interesa.

Prava partnera na zaštitu podataka o ličnosti

Član 44

Na zaštitu podataka o ličnosti partnera upisanih u registar partnerstava primjenjuju se odredbe zakona kojim se uređuje zaštita podataka o ličnosti.

IV.PRAVA I OBAVEZE PARTNERA

Opšta prava i obaveze

Član 45

Partneri sporazumno i zajednički odlučuju o svim pitanjima od značaja za zajednički život.

Partneri imaju pravo na zaštitu privatnosti, zajedničkog života i doma.

Partneri imaju obavezu međusobnog pomaganja i pružanja njege i pomoći u slučaju bolesti.

Izdržavanje po osnovu partnerstva

Član 46

Međusobno izdržavanje partnera je njihova dužnost i pravo.

Partner koji nema dovoljno sredstava za izdržavanje, nesposoban je za rad ili se ne može zaposliti (u daljem tekstu: neobezbijedeni partner) ima pravo na izdržavanje od drugog partnera, srazmjerno njegovim materijalnim mogućnostima.

Sud može, uzimajući u obzir sve okolnosti slučaja, odbiti tužbeni zahtjev za izdržavanje, ako izdržavanje traži partner koji se bez ozbiljnog povoda od strane drugog partnera grubo ili nedolično ponašao u partnerstvu ili je zlonamjerno ili bez opravdanog razloga napustio svog partnera, ili ako bi njegov zahtjev predstavljao očiglednu nepravdu za drugog partnera.

Pravo neobezbijedenog partnera

Član 47

Neobezbijedeni partner ima pravo da zahtijeva da mu se presudom kojom se partnerstvo raskida dosudi izdržavanje na teret drugog partnera, srazmjerno njegovim materijalnim mogućnostima.

Izuzetno, partner koji u partnerstvu nije tražio da mu se dosudi izdržavanje na teret drugog partnera može, iz opravdanih razloga, takav zahtjev postaviti u odvojenoj parnici, u roku od jedne godine od raskida partnerstva, samo ako su pretpostavke za izdržavanje nastale prije raskida partnerstva i trajale neprekidno do zaključenja glavne rasprave u parnici za izdržavanje, ili ako je u ovom roku nastupila nesposobnost za rad kao posljedica tjelesne povrede ili narušenog zdravlja iz vremena prije raskida partnerstva.

Ako su se u slučaju raskida partnerstva partneri sporazumjeli o izdržavanju, ili je jedan partner bez izričitog sporazuma učestvovao u izdržavanju drugog partnera plaćanjem određenih novčanih iznosa, ostavljajući mu na korišćenje svoju imovinu ili na drugi način, rok iz stava 2 ovog člana teče od dana kad je učinjeno posljednje davanje na ime izdržavanja, odnosno od dana kad je partneru vraćena njegova imovina.

Razlozi za odbijanje zahtjeva za izdržavanje

Član 48

Ako je zajednica života partnera trajno prestala i ako su partneri dugi niz godina sve do raskida partnerstva bili upućeni da potpuno samostalno obezbjeđuju sredstva za

izdržavanje, sud može, cijeneći sve okolnosti slučaja, odbiti zahtjev za izdržavanje u korist takvog partnera.

Trajanje izdržavanja

Član 49

Sud može odlučiti da obaveza izdržavanja partnera koji zahtijeva izdržavanje traje određeno vrijeme kad taj partner nije u mogućnosti da u dogledno vrijeme na drugi način obezbijedi sredstva za izdržavanje.

U slučaju kad je partnerstvo kratko trajalo sud može, cijeneći sve okolnosti, odlučiti da obaveza izdržavanja partnera koji zahtijeva izdržavanje traje određeno vrijeme ili zahtjev za izdržavanje u cjelini odbiti, bez obzira na mogućnost tog partnera da u dogledno vrijeme na drugi način obezbijedi sredstva za izdržavanje, pri čemu će sud posebno cijeniti da li su se imovinske prilike partnera izmijenile u vezi sa zaključenjem partnerstva.

U opravdanim slučajevima sud može obavezu plaćanja izdržavanja produžiti.

Tužba za produženje plaćanja izdržavanja može se podnijeti samo do isteka vremena za koje je izdržavanje dosuđeno.

Prestanak prava na izdržavanje

Član 50

Pravo na izdržavanje koje je partner ostvario nakon raskida partnerstva prestaje kad prestanu razlozi iz člana 46 ovog zakona, kad istekne vrijeme za koje je izdržavanje dosuđeno, kad partner kome je dosuđeno izdržavanje zaključi brak ili novo partnerstvo, ili ako sud, ispitujući sve okolnosti, nađe da je taj partner postao nedostojan tog prava.

Partner čije je pravo na izdržavanje jednom prestalo ne može ponovo ostvariti pravo na izdržavanje od istog partnera.

Izdržavanje u slučaju poništenja partnerstva

Član 51

U slučaju poništenja partnerstva, partner koji u vrijeme zaključenja partnerstva nije znao za razlog ništavnosti može zahtijevati da mu se na teret drugog partnera dosudi izdržavanje, pod uslovima pod kojima partner sa kojim je bio u partnerstvu može da ostvaruje pravo na izdržavanje.

Izdržavanje djeteta partnera

Član 52

Partner je dužan da izdržava dijete drugog partnera ako dijete nema srodnika koji su po zakonu kojim se uređuju porodični odnosi dužni da ga izdržavaju ili srodnici nemaju mogućnosti za to.

Obaveza partnera da izdržava dijete drugog partnera postoji i poslije smrti roditelja djeteta, ako je do smrti tog roditelja između drugog partnera i djeteta postojala zajednica života.

Ako je partnerstvo između roditelja djeteta i drugog partnera poništeno ili raskinuto, obaveza partnera da izdržava dijete drugog partnera prestaje.

Donošenje odluka u vezi sa djetetom u slučaju hitnosti

Član 53

U hitnom slučaju, kad prijeti neposredna opasnost po zdravlje i život djeteta, partner koji nije roditelj djeteta ima pravo da donese odluku o preduzimanju neophodnih i neodložnih radnji u skladu sa interesima djeteta i o tome odmah obavijesti partnera koji je roditelj djeteta.

Svakodnevne odluke u vezi sa djetetom može donositi i partner koji nije roditelj djeteta uz pristanak partnera koji je roditelj djeteta.

Shodna primjena

Član 54

Na pitanja u vezi određivanja izdržavanja partnera i djeteta drugog partnera kao i na sporove za zaštitu prava tog djeteta, shodno se primjenjuju odredbe zakona kojim se uređuju porodični odnosi.

V. IMOVINSKI ODNOSI

Imovina partnera

Član 55

Partneri mogu imati posebnu i zajedničku imovinu.

Posebna imovina

Član 56

Posebnu imovinu čini imovina koju je partner stekao prije zaključenja partnerstva, kao i imovina koju je stekao u toku partnerstva nasljeđem, poklonom ili drugim oblicima besteretnog sticanja.

Svaki partner samostalno upravlja i raspolaže posebnom imovinom, ako se partneri nijesu drukčije dogovorili.

Pravo na srazmjerni udio uvećane imovine

Član 57

Ako je tokom trajanja zajednice života u partnerstvu došlo do neznatnog uvećanja vrijednosti posebne imovine jednog partnera, drugi partner ima pravo na potraživanje u novcu srazmjerno svom doprinosu.

Ako je tokom trajanja zajednice života u partnerstvu došlo do znatnog uvećanja vrijednosti posebne imovine jednog partnera, drugi partner ima pravo na udio u toj imovini srazmjerno svom doprinosu.

Zajednička imovina

Član 58

Zajedničku imovinu sačinjava imovina koju su partneri stekli radom u toku trajanja partnerstva, kao i prihodi iz te imovine.

U zajedničku imovinu ulaze i prihodi od posebne imovine koji su ostvareni radom partnera, kao i imovina stečena igrom na sreću, osim ako je u tu igru jedan partner ulagao posebnu imovinu.

Upis prava na imovinu

Član 59

Prava partnera na zajedničkoj imovini u smislu člana 58ovog zakona upisuju se u katastar nepokretnosti i druge odgovarajuće registre imovine na ime oba partnera kao njihova zajednička imovina sa neopredijeljenim djelovima.

Ako je u katastar nepokretnosti i druge odgovarajuće registre imovine upisan kao vlasnik zajedničke imovine samo jedan partner, smatraće se kao da je upis izvršen na ime oba partnera, ako do upisa nije došlo na osnovu pisanog ugovora zaključenog između partnera.

Ako su u katastar nepokretnosti i druge odgovarajuće registre imovine upisana oba partnera kao suvlasnici na opredjeljenim djelovima, smatraće se da su na ovaj način izvršili diobu zajedničke imovine.

Ograničenje raspolaganja zajedničkom imovinom

Član 60

Svojim dijelom u nepodijeljenoj zajedničkoj imovini partner ne može samostalno raspolagati, niti ga može opteretiti pravnim poslom među živima.

Odgovornost partnera za sopstvene obaveze

Član 61

Za sopstvene obaveze preuzete prije ili poslije zaključenja partnerstva odgovara partner koji ih je preuzeo svojom posebnom imovinom, kao i svojim udjelom u zajedničkoj imovini.

Odgovornost partnera za obaveze prema trećim licima

Član 62

Za obaveze koje jedan partner preuzme prema trećim licima radi podmirenja tekućih potreba partnerstva, kao i za obaveze koje po propisima terete oba partnera, odgovaraju partneri solidarno zajedničkom i svojom posebnom imovinom.

Partner koji iz svoje posebne imovine ispuni solidarnu obavezu, ima pravo da zahtijeva da mu drugi partner naknadi dio obaveze koji pada na njega.

Ugovor o imovini partnera

Član 63

Partneri tokom trajanja partnerstva ili prije zaključenja partnerstva mogu svoje imovinske odnose na postojećoj ili budućoj imovini urediti ugovorom o imovini partnera.

Ugovor o imovini partnera zaključuje se u pisanoj formi i mora biti ovjeren kod notara, koji je dužan da prije ovjere partnerima pročita ugovor i upozori ih da se njime isključuje zakonom utvrđen režim zajedničke imovine.

Ugovor o imovini partnera koji se odnosi na nepokretnosti upisuje se u katastar nepokretnosti.

Zabrana primjene prava druge države

Član 64

Partneri ne mogu ugovoriti primjenu prava druge države na svoje imovinske odnose.

Upravljanje i dioba zajedničke imovine

Član 65

Na pitanja u vezi upravljanja i diobe zajedničke imovine partnera, koja nijesu uređena ovim zakonom, shodno se primjenjuju odredbe zakona kojim se uređuju porodični odnosi.

Pravo na nasljeđivanje

Član 66

Na pitanja u vezi nasljeđivanja partnera primjenjuju se odredbe zakona kojim se uređuje nasljeđivanje, pri čemu je partner u pravu nasljeđivanja izjednačen sa bračnim supružnikom.

Porez na promet nepokretnosti

Član 67

Porez na promet nepokretnosti kod nasljeđivanja, poklona i u drugim slučajevima sticanja nepokretnosti bez naknade ne plaća partner ako:

- je izvršen promet nepokretnosti između partnera za vrijeme trajanja partnerstva;
- nasleđuje imovinu partnera - ostavioca sa kojim je živio u partnerstvu do momenta smrti partnera;
- poklonoprimac - na imovinu koja mu je ustupljena u ostavinskom postupku, koju bi naslijedio da se nasljednik - poklonodavac odrekao nasljeđa.

VI. DRUGA PRAVA PO OSNOVU PARTNERSTVA

Prava i obaveze u sistemu obaveznog zdravstvenog osiguranja i zdravstvene zaštite

Član 68

Partner ima pravo na zdravstvenu zaštitu i zdravstveno osiguranje na način, po postupku i u obimu kao bračni supružnik i članovi njegove uže porodice, u skladu sa propisima iz oblasti zdravstvene zaštite i zdravstvenog osiguranja.

Prava iz socijalne i dječije zaštite

Član 69

Partneri i djeca koju partneri izdržavaju u skladu sa ovim zakonom, imaju pravo na socijalnu i dječju zaštitu kao i bračni supružnici i djeca koju izdržavaju na način, po postupku i u obimu utvrđenim u skladu sa propisima iz oblasti socijalne i dječje zaštite.

Pravo stranca po osnovu partnerstva

Član 70

Dozvola za privremeni boravak radi spajanja životne zajednice može se izdati strancu koji je partner crnogorskog državljanina ili strancu koji je partner stranca kome je odobren stalni ili privremeni boravak u Crnoj Gori, u skladu sa zakonom kojim se uređuje kretanje i boravak stranaca.

Prava i obaveze partnera u toku izdržavanja kazne zatvora

Član 71

Partner koji se nalazi na izdržavanju kazne zatvora ima isto pravo na posjetu i posjetu u posebnim prostorijama svog partnera kao i bračni supružnik, u skladu sa zakonom kojim se uređuje izvršenje kazne zatvora.

Pravo na naknadu neimovinske štete

Član 72

U slučaju smrti ili naročito teškog invaliditeta partnera do koje je došlo usljed povrede prava ličnosti, sud može drugom partneru dosuditi pravičnu novčanu naknadu za njegove duševne bolove, u skladu sa odredbama zakona kojim se uređuju obligacioni odnosi.

VII. NADZOR

Upravni nadzor

Član 73

Upravni nadzor nad sprovođenjem odredaba ovog zakona koje se odnose na zaključenje partnerstva i vođenje registra partnerstava vrši Ministarstvo.

VIII. PRELAZNE I ZAVRŠNA ODREDBA

Rok za donošenje podzakonskih akata

Član 74

Podzakonski akti za sprovođenje ovog zakona donijeće se u roku od šest mjeseci od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Rok za uspostavljanje registra partnerstava

Član 75

Registar partnerstava u pisanoj formi i registar partnerstava u elektronskoj formi uspostaviće se u roku od šest mjeseci od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Stupanje na snagu

Član 76

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenom listu Crne Gore", a primjenjivaće se nakon godinu dana od dana stupanja na snagu ovog zakona.

O B R A Z L O Ž E N J E

I. USTAVNI OSNOV ZA DONOŠENJE ZAKONA

Ustavni osnov za donošenje Zakona o životnom partnerstvu lica istog pola sadržan je u odredbi člana 16 stav 1 tačka 1 Ustava Crne Gore, kojim je propisano da se zakonom, u skladu sa Ustavom, uređuje način ostvarivanja ljudskih prava i sloboda, kad je to neophodno za njihovo ostvarivanje.

II. RAZLOZI ZA DONOŠENJE ZAKONA

Nepostojanje normativnog akta kojim se uređuju prava životnih partnera istog pola, kao i postojanje obaveze poštovanja ljudskih prava svih građana uslovalo je donošenje Zakona o životnom partnerstvu lica istog pola. Afirmacija vrijednosti zaštićenih međunarodnim standardima u oblasti ljudskih prava i sloboda i zaštite od diskriminacije po osnovu seksualne orijentacije jedan su od prioritetnih ciljeva politike Vlade Crne Gore u ovoj oblasti i nastavak njenih dosadašnjih aktivnosti na polju unapređenja ljudskih prava, smanjenja stepena diskriminacije i nejednakosti LGBTI osoba.

Program pristupanja Crne Gore Evropskoj uniji je istakao obavezu donošenja Zakona kojim će se regulisati životne zajednice lica istog pola.

U skladu sa navedenim, Predlogom zakona o životnom partnerstvu lica istog pola uređuje se zajednica života dva lica istog pola, zaključenje i prestanak životnog partnerstva, vođenje registra o životnom partnerstvu i postupci nadležnih organa u vezi sa zaključenjem i prestankom životnog partnerstva.

Nakon donošenja ovog predloga zakona neophodno je izvršiti usklađivanje drugih propisa sa ovim zakonom.

III. USAGLAŠENOST SA PRAVNOM TEKOVINOM EVROPSKE UNIJE I POTVRĐENIM MEĐUNARODNIM KONVENCIJAMA

Nacrt Zakona o životnom partnerstvu lica istog pola je usklađen sa Evropskim zakonodavstvom, kao i potvrđenim međunarodnim ugovorima Ujedinjenih Nacija i Savjeta Evrope, kojima su zabranjeni svi oblici diskriminacije:

- Univerzalnom deklaracijom o ljudskim pravima UN;
- Međunarodnim Paktom o građanskim i političkim pravima;
- Evropskom konvencijom o zaštiti ljudskih prava i osnovnih sloboda iz 1950. godine;
- Ugovorom o funkcionisanju Evropske unije;
- Poveljom o osnovnim pravima Evropske unije;
- Rezolucijom Evropskog parlamenta o borbi protiv homofobije u Evropi;
- Protokolom br. 12 uz Konvenciju iz 2000. godine (proširuje djelovanje zabrane diskriminacije na bilo koje pravo određeno zakonom);

- Međunarodnim paktom o ekonomskim, socijalnim i kulturnim pravima iz 1966. godine;
- Međunarodnom konvencijom o ukidanju svih oblika rasne diskriminacije iz 1965. godine;
- Konvencija o pravima djeteta;
- Evropskom konvencijom o sprečavanju mučenja i nečovječnih ili ponižavajućih kazni i postupaka iz 2002. godine;
- Evropskom socijalnom poveljom (revidovanom) iz 1996. godine;
- Sudskom praksom Evropskog suda za ljudska prava.

IV. OBJAŠNJENJE OSNOVNIH PRAVNIH INSTITUTA

Članom 1 Predloga zakona određen je predmet zakona, koji se odnosi na uređenje životne zajednice dva lica istog pola. Uređuju se pitanja zaključenja i prestanka životnog partnerstva lica istog pola, vođenje registra o životnom partnerstvu lica istog pola, kao i prava i dužnosti lica koja su zaključila životno partnerstvo.

U članu 2 Predloga zakona utvrđen je pojam životnog partnerstva lica istog pola. Utvrđeno je da će se u daljem tekstu umjesto termina dva lica istog pola upotrebljavati skraćena „partneri“.

U članu 3 Predloga zakona navedena su osnovna načela na kojima se ovaj zakon zasniva. To su načelo ravnopravnosti, uzajamnog poštovanja, međusobnog pomaganja i uvažavanja partnera

Članom 4 Predloga zakona zabranjuje se nasilje u životnoj zajednici partnera. Zakon predviđa da se zaštita od nasilja u smislu prevencije, određivanja sankcija za učinjeno nasilje i suzbijanje svih vrsta nasilja uređuje posebnim zakonima.

Član 5 sadrži klauzulu o zabrani diskriminacije i upućuje da se zabrana i zaštita od diskriminacije i promocije jednakosti ostvaruje u skladu sa posebnim zakonom.

Članom 6 Predloga zakona propisana je rodna ravnopravnost jezika uvođenjem, u konkretnom slučaju, klauzule da se sve odredbe propisa moraju jednako odnositi na muškarce i žene na način da izrazi koji se u ovom zakonu koriste za fizička lica u muškom rodu podrazumijevaju iste izraze u ženskom rodu.

Odredbama od člana 7 do 31 uređeno je poglavlje dva koje definiše zaključivanje i prestanak partnerstva kao i uslovi koje imperativno treba da budu ispunjeni od strane partnera kako bi se partnerstvo moglo zaključiti na zakonit način.

Članom 7 Predloga zakona propisan je uslov koji se odnosi na slobodnu volju partnera koji zaključuju životno partnerstvo. Zakonom je utvrđena nemogućnost zaključenja partnerstva od strane lica čija volja nije slobodna.

Članom 8 Predloga zakona u pogledu godina života, kojim je definisano da partnerstvo ne može zaključiti lice koje nije navršilo 18. godina.

Članom 9 Predloga zakona propisana je zabrana u pogledu postojanja ranije zaključenog partnerstva ili braka na način da partnerstvo mogu zaključiti samo ona lica koja u trenutku zaključenja partnerstva nijesu već u partnerskom odnosu ili bračnoj zajednici.

Članom 10 Predloga zakona propisana je zabrana u pogledu nesposobnosti za rasuđivanje.

Članom 11 Predloga zakona definisano je srodstvo kao smetnja za zaključenje partnerstva, te koja lica ne mogu zaključiti partnerstvo. To su: krvni srodnici u pravoj liniji, rođena braća i rođene sestre, braća i sestre po ocu ili majci, stric ili sinovac, ujak i sestrić, tetka i bratanična, tetka i sestrična, djeca rođene braće i sestara i djeca braće i sestara po ocu i majci, kao i srodstvo zasnovano usvojenjem.

Članom 12 Predloga zakona definisana je prijava namjere za zaključenje partnerstva srodstvo između partnerstva organu lokalne uprave nadležnom za vođenje registra partnerstva.

Članom 13 Predloga zakona uređena je provjera ispunjenosti uslova za zaključenje partnerstva. Postupak zaključenja partnerstva počinje podnošenjem prijave za zaključenje partnerstva. Prijavu lica koja namjeravaju da zaključe partnerstvo podnose organu lokalne uprave, tj. matičaru koji je nadležan da vodi matični registar životnog partnerstva. Kao prateći dokument uz prijavu utvrđen je izvod iz matičnog registra rođenih, a ostavljena mogućnost da po potrebi budu dostavljene i druge isprave.

Nadležnost matičara da utvrdi da li su ispunjeni uslovi za zaključenje partnerstva utvrđena je ovim članom Predloga zakona. Matičar ispunjenost uslova ocjenjuje na osnovu izjava lica koja zaključuju partnerstvo i priloženih izjava. Drugim stavom istog člana utvrđuje se pravo i obaveza matičara da u slučaju ne ispunjenja uslova za zaključenje partnerstva usmeno saopšti podnosiocima prijave da ne mogu zaključiti partnerstvo, te u roku od tri dana od tog saopštenja donijeti rješenje o odbijanju prijave za zaključenje partnerstva na koju nezadovoljna strana ima pravo izjaviti žalbu glavnom administratoru.

Članom 14 Predloga zakona regulisano je određivanje datuma (datuma i časa) zaključenja partnerstva na način što se do istog dolazi na osnovu sporazuma matičara i lica koje žele da zaključe partnerstvo.

Izostanak partnera u vrijeme koje je dogovoreno bez opravdanja za sobom povlači posljedicu pretpostavke da je prijava povučena (član 15 Predloga zakona).

Članom 16 Predloga zakona precizno je određen čin zaključenja partnerstva koji podrazumijeva strogu svečanu formu, tj. zaključuje se pred matičarem, na svečan način, u službenoj prostoriji.

Stavom dva istog člana data je mogućnost da matičar da dozvolu da se partnerstvo zaključi na drugom prikladnom mjestu, a na zahtjev i uz opravdane razloge partnera.

Stavom tri utvrđena su lica čije je prisustvo prilikom zaključenja partnerstva obavezno, a to su: oba buduća partnera, dva svjedoka i matičar. Za svjedoka je postavljen isključivo uslov da se radi o poslovno sposobnom licu.

Nakon faze prethodnog postupka, postupak zaključenja partnerstva prema čl. 17 Predloga zakona odvija se na precizno propisan način. Čin zaključenja partnerstva započinje utvrđivanjem identiteta budućih partnera, i o postojanju pretpostavki za zaključenje partnerstva. Matičar upoznaje buduće partnere sa odredbama ovog zakona. Nakon toga, matičar postavlja pitanje svakom od budućih partnera pojedinačno da li

pristaju da međusobno zaključe partnerstvo (stav 1, stav 2, stav 3, stav 4). Prilikom postupka partneri se odlučuju o prezimenu gdje imaju mogućnost da se sporazumiju da li će svaki zadržati svoje dotadašnje prezime, ili kao zajedničko uzeti prezime jednog od njih dvoje, ili kao zajedničko uzeti oba njihova prezimena i najzad da samo jedan od partnera svom prezimenu doda prezime drugog (stav 5).

Nakon datih saglasnih izjava budućih partnera o zaključenju partnerstva matičar proglašava da je partnerstvo zaključeno. Dakle, trenutak zaključenja partnerstva je trenutak saglasno date izjave volje za zaključenje partnerstva (stav 6).

Zaključeno partnerstvo matičar odmah upisuje u matični registar životnog partnerstva, a izvod iz matičnog registra partnerstva registrovanim partnerima izdaje odmah, na licu mjesta (član 18).

Predlogom Zakona utvrđena su i regulisana četiri načina za prestanak partnerstva: smrću jednog ili oba partnera, donošenjem pravnosnažne odluke kojom se nestalo lice proglašava umrlim, poništenjem i raskidom partnerstva (član 19).

Član 20 stav 3 Predloga zakona utvrđeno je da partnerstvo prestaje proglašenjem nestalog partnera umrlim, i to danom koji je po pravnosnažnoj odluci suda utvrđen kao dan njegove smrti.

Predlog zakona utvrdio je odredbama čl. od 21 do 27, na iscrpan način, pretpostavke radi kojih se partnerstvo može poništiti. Poništenje partnerstva predstavlja osnov za prestanak partnerstva prilikom čijeg zaključenja nijesu ispunjeni zakonom utvrđeni uslovi za punovažno partnerstvo. Tumačenjem zakonskih odredaba partnerstvo se može poništiti u sljedećim slučajevima:

- ukoliko izjave volja partnera nijesu bile slobodne ili ako partnerstvo nije zaključeno pred nadležnim organom;

- ukoliko je partnerstvo zaključeno za vrijeme trajanja ranijeg braka jednog od partnera ili trajanja ranijeg partnerstva jednog od partnera;

- ukoliko jedan od partnera nije sposoban za rasuđivanje;

Članovima 23 Predloga zakona predviđeno je da partnerstvo može biti poništeno ako je jedan od partnera pristao na zaključenje usljed straha izazvanog silom ili ozbiljnom prijetnjom, ako je partnerstvo zaključeno u zabludi o ličnosti partnera ili u zabludi o bitnim osobinama jednog partnera, a koje su takve da bi drugog partnera odvratile od stupanja u partnerstvo da ih je znao, a koje su kao posljedicu imale nastupanje ozbiljno i trajno poremećenih odnosa u partnerstvu (član 24).

Članom 25 Predloga zakona utvrđuje se da je partnerstvo ništavo ukoliko partnerstvo nije zaključeno sa ciljem zajednice života već nekim drugim ciljem (stav 1).

Neće doći do poništenja partnerstva ako zajednica života bude naknadno uspostavljena zajednica života od strane partnera (stav 2).

Članom od 26 Predloga zakona utvrđeno je ko ima pravo na podnošenje tužbe za poništenje partnerstva. Pravo na podnošenje tužbe, osim partnera, ima i lice koje ima pravni interes da partnerstvo bude poništeno i državni tužilac (stav 1). Nakon što prestanu razlozi za ništavost pravo na podnošenje tužbe ima samo partner koji nije bio sposoban za rasuđivanje.

Rok u kojem aktivno legitimisana lica imaju pravo da podnesu tužbu je jedna godina od prestanka zakonom utvrđenih razloga, odnosno u slučaju kada je partner bio

lišen poslovne sposobnosti u roku od jedne godine od pravosnažnosti odluke o vraćanju poslovne sposobnosti (stav 2 i 3).

Članom 27 Predloga zakona utvrđeno je isključivo pravo partnera da traži poništenje partnerstva ukoliko je isto zaključeno pod prinudom ili u zabludi (stav 1). Rok u kojem je dozvoljeno da gore navedeni partner traži poništaj je jedna godina od dana prestanka prinude, odnosno jedna godina od kada je partner uočio zabludu, pri čemu je određen uslov da su partneri za to vrijeme bili u zajednici života.

Članom 28 Predloga zakona utvrđuje se da pravo na podizanje tužbe za poništenje partnerstva nakon smrti partnera ne prelazi na njihove nasljednike. Ali ukoliko je partner za života već pokrenuo postupak njegovim nasljednici imaju pravo da nastave započeti postupak.

Članom 29 Predloga zakona utvrđen je raskid partnerstva kao jedan od načina prestanka. U prvom stavu izrazito su predviđeni uzroci (činjenice i okolnosti) koji su po zakonu podobni da dovedu do prestanka punovažnog partnerstva oba partnera. To je uslov da su partnerski odnosi trajno i ozbiljno poremećeni i kada se iz drugih razloga ne može ostvariti svrha partnerstva.

Drugim stavom utvrđena su dva načina prestanka partnerstva: prestanak partnerstva na osnovu sporazuma partnera i prestanak partnerstva na osnovu tužbe. Uslov za sporazumni raskid partnerstva je postojanje volje da partnerstvo prestane u pisanoj formi i pismeni sporazum o diobi zajedničke imovine partnera (stav 3).

Članom 30 Predloga zakona utvrđena je obaveza suda da matičaru dostavi odluku o raskidu partnerstva ili odluku o poništenju partnerstva. Kao oblik u kojem se odluka dostavlja priritet je dat elektronskoj formi odluke.

Članom 31 Predloga zakona uređena je shodna primijena odredaba zakona kojim se uređuju porodični odnosi.

Poglavljem III Predloga zakona (član 32-47) uređeno je pitanje registra partnerstava Odredbom člana 32 Predloga zakona, definisan je obuhvat registara partnerstva. Ovom odredbom propisano je da će se evidentiranje partnerstva koje je zaključeno u Crnoj Gori (nastalo), između crnogorskih državljana, stranaca i lica bez državljanstva vršiti kroz upis u registar životnog partnerstva.

Sadržaj registra utvrđen je članom 33 Predloga zakona. Utvrđeno je da registar sadrži: osnovni upis izmjenu, dopunu i brisanje osnovnog upisa.

Odredbom člana 34 Predloga zakona uređeno je pitanje upotrebe jezika i pisma pripadnika manjinskih naroda ili druge manjinske nacionalne zajednice, upotrebu jezika i pisma prilikom upisa ličnog imena stranca koji je zaključio registrovano partnerstvo, kao i upotreba jezika i pisma prilikom izdavanja izvoda i uvjerenja podnosioca zahtjeva koji je pripadnik manjinskog naroda ili druge manjinske zajednice.

Članom 35 Predloga zakona definiše se način i postupak vođenje registra partnerstva, te da je isti sastavni dio Centralnog registra stanovništva. Ovom odredom je utvrđena nadležnost organa koji je zadužen za vođenje registra partnerstva.

Odredbom člana 36 utvrđena je nadležnost matičara za upis podataka.

Odredbom člana 37 Predloga zakona uređen je način ovjeravanja upisa. Utvrđuje se obaveza matičara da podatke upisane u elektronsku formu potpiše naprednim elektronskim potpisom (stav 1). Nadalje, istim članom u stavu dva obavezuje se matičar

da nakon što izvrši upis u pisanoj formi isti pročita licu koje je dalo podatke (stav 2). Nakon sprovedenog postupka matičar i lice koje je dalo podatke potpisaće upis podataka, a ukoliko lice koje je dalo podatke odbije da potpiše upis podataka, utvrđena je obaveza matičara da u registru konstatuje odbijanje da se da potpis od strane lica koje je dalo podatke, kao i obaveza da matičar o tim okolnostima sačini zabilješku (stav 3). Četvrtim stavom propisano je da će podaci upisani u pisanu formu registra biti najkasnije u roku od 24 sata unijeti u elektronsku formu registra.

Članom 38 Predloga zakona regulisana su pitanja izmjene, dopune i brisanja podataka. Izmjena, dopuna i brisanje podataka vrše se na osnovu pravnosnažne odluke organa nadležnog za odlučivanje o promjeni ličnog stanja.

U sljedećem stavu predviđen je slučaj kada upis promjene nije moguć zbog postojanja prethodnog pitanja, a koje se odnosi na nedostatak ili nepotpunost podataka osnovnog upisa u registar. U tom slučaju obavezan je matičar da prekine postupak i naloži licu koje prijavljuje partnerstvo da riješi prethodno pitanje i odredi joj rok u kojem je dužna da pokrene postupak rješavanja spornog pitanja pred nadležnim organom, a da matičaru o tome priloži dokaz.

U stavu tri regulisan je slučaj kada se postupak za rješavanje prethodnog pitanja može voditi samo po službenoj dužnosti. U tom slučaju matičar je obavezan da obavijesti nadležni organ radi pokretanja postupka.

U članu 39 Predloga zakona utvrđeno je da matičar ispravlja pogrešno upisane podatke u pisanoj formi i ovjerava potpisom i pečatom u tom registru. Ispravljeni podaci biće uneseni u elektronsku formu najkasnije u roku od 24 časa od njihove ispravke (stav 2). Na ovjeravanje upisa, izmjena, dopuna ili brisanje podataka i ispravljanje grešaka u registru utvrđena je shodna primjena odredaba posebnog Zakona o matičnom registru.

Članom 40 Predloga zakona propisano je da se na čuvanje i obnovu ličnih podataka iz registra primjenjuju odredabe posebnog Zakona o matičnom registru.

Odredbom člana 41 Predloga Zakona uređen je postupak korišćenja podataka.

Izdavanje izvoda i uvjerenja iz registra utvrđeno je odredbama člana 42 Predloga zakona. Utvrđen je sadržaj izvoda u kojem su evedentirani posljednji podaci upisani u registar do trenutka izdavanja izvoda (stav 1, stav 2). Utvrđen je i sadržaj uvjerenja koje se izdaje na osnovu podataka iz registra i to su: pojedini podaci upisani u registar ili pojedine činjenice o ličnom stanju lica koje proističu iz tih podataka (stav 3). U poslednje stavu ovog člana utvrđeno je da nadležni organ državne uprave propisuje izgled i sadržaj obrasca isprave.

Članom 43 Predloga zakona pravo na uvid u registar tj. podatke upisane u njemu dato je licu na koje se upisani podaci odnose. Takođe je data mogućnost da ovo pravo ostvari i lice koje dokaže da ima pravni interes za ostvarivanje prava na uvid u podatke upisane u registru.

Odredbom člana 44 propisano je da se na zaštitu podataka o ličnosti partnera upisanih u registar primjenjuju odredbe Zakona o zaštiti podataka o ličnosti.

Prava i obaveze partnera regulisana su poglavljem IV.

Budući da zaključenjem partnerstva partneri ulaze u sasvim novu vrstu odnosa u kojima se do trenutka zaključenja partnerstva nijesu nalazili u Prelogu zakona neke od

tih odnosa normiraju se imperativnim normama, ali neki odnosi su takve prirode da se odvijaju isključivo između partnera.

U čl. 45 Predloga zakona utvrđena su pravna dejstva partnerstva koja se odnose na opšta prava i obaveze partnera, prije svega prava i obaveze partnera da sporazumno i zajednički odlučuju o svim pitanjima od značaja za zajednički život, ali i obavezu trećih da poštuju njihova prava na privatnost koja su im zakonom garantovana kao i zaštita zajedničkog života i doma. Kao prethodna prava i obaveze i obaveza partnera da se međusobno pomažu i pružaju jedno drugom njegu i pomoć u slučaju bolesti određena su imperativnim normama.

Odredbama članova 46 – 54 Predloga zakona normirano je izdržavanje između partnera. Upravo je jedna od najznačajnijih posljedica zaključenja partnerstva je pravo i dužnost partnera na izdržavanje (čl. 46 Predloga zakona). Izdržavanje može biti za vrijeme trajanja partnerstva i nakon prestanka partnerstva. Iako izdržavanje između partnera ima karakteristike i ličnog i imovinskog odnosa Predlog zakona kao pravni odnos izdržavanje je odvojeno od imovinskog odnosa.

Članom 47 Predloga zakona uređeno je pravo neobezbijeđenog partnera kao pretpostavke koje je potrebno da budu ispunjene kako bi se stvorila zakonska obaveza izdržavanja u životnom partnerstvu. One se odnose i na povjerioca izdržavanja i na dužnika izdržavanja. Pravo na izdržavanje ima partner koji nema dovoljno sredstava za izdržavanje - dakle nije u stanju da sam podmiruje vlastite troškove. Drugi uslov za priznavanje prava na izdržavanje je da je partner koji je primalac izdržavanja nesposoban za rad ili se ne može zaposliti, a odnosi se na postojanje dvije okolnosti koje su postavljene alternativno: partner ili nije sposoban za rad ili se ne može zaposliti. Jedini uslov postavljen na strani dužnika izdržavanja je mogućnost za davanje izdržavanja. Zakon štiti davaoca izdržavanja time što davalac izdržavanja daje izdržavanje srazmjerno svojim mogućnostima. A to znači, da partner ne može izdržavati drugog partnera ukoliko bi ga to dovelo u stanje oskudice.

Članom 48 Predloga zakona propisani su razlozi za odbijanje zahjeva za izdržavanje.

Članom 49 Predloga zakona propisano je trajanje izdržavanja .Pravo na izdržavanje ograničeno je vremenskim rokom iako nije precizno utvrđen u mjesecima ili godinama najduži rok. Time je ostavljena mogućnost sudu da odlučuje u svakom konkretnom slučaju koliko će biti obavezan davalac izdržavanja da daje izdržavanje.

Prvim stavom sudu je data mogućnost da vrijeme izdržavanja odredi u zavisnosti od vremena koje je primaocu izdržavanja potrebno da obezbijedi sredstva za izdržavanje.(stav 1). U slučajevima kada je partnerstvo kratko trajalo sud može donijeti odluku o oročenom trajanju izdržavanja ili pak takav zahtjev u potpunosti odbiti.Pri donošenju odluke sud vodi računa da li su se imovinske prilike partnera promijenile u vezi sa zaključenim partnerstvom (stav 2).

Iako sud utvrdi obavezu plaćanja izdržavanja na određeno vrijeme, ista se može produžiti kada za to postoje opravdani razlozi (stav 3).Podnošenje tužbe za produženje plaćanja izdržavanja mora biti izvršeno do isteka vremena za koje je izdržavanje dosuđeno (stav 4).

Članom 50 definisani su razlozi za prestanak prava na izdržavanje.

Članom 51 Predloga zakona utvrđeno je pravo partnera na izdržavanje u slučaju poništenja partnerstva. Da bi mogao da ostvari ovo pravo partner koji zahtijeva izdržavanje mora ispuniti uslov da nije znao za uzrok ništavosti partnerstva.

Izdržavanje djeteta partnera regulisano je odredbom člana 52 Predloga zakona. Ovim zakonom utvrđena je obaveza partnera koji nije roditelj djeteta da izdržava djeteta partnera ako ona nemaju srodnika koji su po zakonu kojim se uređuju porodični odnosi dužni da ih izdržavaju ili ako srodnici postoje ali nemaju mogućnost da budu davaoci izdržavanja. Ova obaveza partnera postoji i poslije smrti roditelja djeteta.

Ovakvo rješenje dato je zbog zaštite i vođenja posebne pažnje o najboljem interesu djeteta. Obaveza je roditelja da izdržavaju svoju djecu i osnovna je dužnost u vršenju roditeljskog prava. Dijete nije sposobno da se samo stara o sebi. Konvencija o pravima djeteta utvrđuje obavezu izdržavanja djece kao jedno od osnovnih prava djece. Porodični zakon poznaje izdržavanje između tazbinskih srodnika. Obavezu izdržavanja imaju maćeha ili očuh, a povjerilac izdržavanja maloljetni pastorak. Odredbe člana 54 Predloga zakona upravo podržavaju ovakva rješenja zakonodavca u slučaju kada maloljetno dijete živi sa biološkim roditeljem i njegovim partnerom (očuhom, maćehom) sa kojim dijete nije u srodstvu.

Članom 53 Predloga zakona regulisano je pravo partnera koji nije roditelj djeteta koje živi u zajednici sa partnerima da može donositi svakodnevne odluke u vezi sa djetom pri čemu je neophodno da ima pristanak partnera koji je roditelj djeteta. On ima pravo da donese i hitne odluke vezane za dijete u hitnim slučajevima, onda kada prijeti neposredna opasnost za djecu. Takođe, dužan je o tome odmah obavijestiti partnera koji je roditelj djeteta.

Članom 54 Predloga zakona propisana je shodna primjena zakona na pitanja u vezi određivanja izdržavanja partnera i djeteta.

Imovinski odnosi građanskih partnera uređeni su poglavljem V: Osnov imovinskih odnosa u zajednici života partnera jeste rad partnera koji su regulisani odredbama 55-67 Predloga zakona. Imovina se u toku trajanja partnerstva može steći i na druge načine (nasljedstvo, poklon...). Kao i Porodični zakon i predlog zakona osim zakonskog imovinskog režima prepoznaje i ugovorni imovinski režim. A unutar zakonskog imovinskog režima partnera postoje dvije vrste imovine partnera: zajednička i posebna.

Postojanje dvije vrste imovine partnera zajedničke i posebne utvrđeno je članom 56 predloga zakona. Članom 56 predloga zakona određena je posebna imovina partnera. Posebnu imovinu u partnerstvu čini ona imovina koju je partner stekao prije zaključenja partnerstva, kao i imovina koju je partner stekao u toku partnerstva nasljeđem, poklonom ili drugim oblicima besteretnog sticanja (stav 1). U pogledu upravljanja i raspolaganja posebnom imovinom, svaki partner samostalno upravlja svojom posebnom imovinom (stav 2). Partneru je ostavljena mogućnost da prenese pravo raspolaganja svojom imovinom na partnera.

Članom 57 predloga zakona uređuju se dvije situacije u kojima je došlo do uvećanja vrijednosti posebne imovine jednog partnera u toku trajanja zajednice života u partnerstvu.

Ukoliko je uvećanje vrijednosti posebne imovine neznatno, partner ima pravo na potraživanje u novcu (obligaciono pravni zahtjev) (stav 1). Kada dođe do znatnog uvećanja vrijednosti posebne imovine u toku trajanja zajednice života u partnerstvu drugi partner ima pravo na udio u toj imovini, srazmjerno svom doprinosu.

Članom 58 Predloga zakona uređena je zajednička imovina partnera. Definiše se u prvom stavu kao imovina koju su partneri stekli radom u toku trajanja partnerstva, kao i prihodi iz te imovine.

Stavom 2 uređeno je da će se u sastavu zajedničke imovine naći i prihodi od posebne imovine ako su oni nastali zajedničkim radom partnera, a isto tako i imovina stečena igrom na sreću, pod uslovom da jedan od partnera u ovu igru nije uložio svoju posebnu imovinu.

Članom 59 Predloga zakona uređuje se upis prava na imovinu partnera u katastar nepokretnosti i druge odgovarajuće registre na ime oba partnera kao njihova zajednička imovina sa neopredijeljenim djelovima (stav 1). I u slučajevima kada je samo jedan partner upisan kao vlasnik na zajedničkoj imovini, ima se smatrati da je upis izvršen na ime oba partnera, pod uslovom da do upisa nije došlo na osnovu pisanog ugovora zaključenog između partnera (stav 2). Trećim stavom se utvrđuje da kada su u registru nepokretnosti i drugim odgovarajućim registrima upisana oba partnera kao suvlasnici na opredijeljenim djelovima, ima se smatrati da su oni na ovaj način izvršili diobu zajedničke imovine (stav 3).

Članom 60 predloga zakona uređeno je ograničenje raspolaganja zajedničkom imovinom. Raspolaganje je dozvoljeno samo zajedničkim putem.

Članovima 61 -62 predloga zakona regulisana je odgovornost partnera za dugove prema trećim licima. Partneri prava i obaveze mogu preuzimati prije zaključenja partnerstva i poslije. Od te činjenice zavisi i način na koji će odgovarati za preuzete obaveze. Pojedinačna odgovornost postoji za lične obaveze partnera bez obzira na to da li su preuzete u partnerstvu ili prije zaključenja partnerstva. Za preuzete obaveze partner odgovara svojom posebnom imovinom, kao i svojim udjelom u zajedničkoj imovini.

Solidarna odgovornost partnera (član 62) utvrđena je za obaveze preuzete radi podmirjenja zajedničkih obaveza i potreba u trajanju životne zajednice, kao i za obaveze koje po zakonu terete oba partnera. Solidarna odgovornosti proizilazi iz načela ravnopravnosti partnera. Trećim licima u odnosu na partnere daje se veća pravna zaštita, a partnerima veća odgovornost. Predlogom zakona utvrđeno je pravo partnera koji iz svoje posebne imovine ispuni solidarnu obavezu da zahtijeva da mu drugi partner naknadi dio obaveze koji pada na njega.

Članom 63 predloga zakona uređen je ugovor o imovini partnera kojim partneri mogu promijeniti odnosno isključiti zakonski režim zajedničke imovine.

Član 64 predloga zakona uređena je zabrana primjene prava druge države na način što je zabranjeno je da partneri ugovaraju primjenu prava druge države na svoje imovinske odnose.

Članom 65 predloga zakona utvrđena je primjena propisa iz oblasti imovinskog prava na imovinske odnose koji nijesu uređeni Predlogom zakona o životnom partnerstvu lica istog pola.

Članom 66 predloga zakona uređeno je pravo na međusobno nasljeđivanje partnera. Predmet nasljeđivanja je imovina koja je stečena u toku trajanja partnerstva kao i posebna imovina preminulog partnera.

Stavom dva ovog predloga zakona predviđena je primjena odredaba Zakona o nasljeđivanju pri čemu je partner izjednačen sa bračnim drugom u pravu nasljeđivanja.

Članom 66 predloga zakona uređen je poreski status partnera na način što je utvrđeno da porez na promet nepokretnosti kod nasljeđivanja, poklona i u drugim slučajevima sticanja nepokretnosti bez naknade ne plaća partner ako je promet nepokretnosti izvršen za vrijeme trajanja partnerstva, ako se nasljeđuje imovina partnera sa kojim je nasljednik partner živio do momenta smrti, poklonoprimec – na imovinu koja mu je ustupljena u ostavinskom postupku, koju bi naslijedio da se nasljednik – poklonodavac odrekao nasljeđa.

Poglavljem VI uređena su druga prava po osnovu partnerstva.

Članom 68 Predloga utvrđena su prava i obaveze u sistemu zdravstvenog osiguranja i zdravstvene zaštite na način što su partneri u postupku, načinu i obimu ostvarenja ovih prava izjednačeni sa bračnim drugovima i članovima njihove uže zajednice, a u skladu sa propisima iz oblasti zdravstva.

Članom 69 Predloga zakona utvrđena su prava iz socijalne i dječje zaštite na način što su partneri i djeca koju izdržavaju u skladu sa ovim zakonom izjednačeni u pravima sa bračnim drugovima i njihovom djecom na način, po postupku i u obimu u skladu sa propisima iz oblasti socijalne i dječje zaštite.

Članom 70 Predloga zakona uređeno je pravo stranaca po osnovu partnerstva privremenog boravka partnera radi spajanja partnerstva. Ovo na način što se dozvoljava za privremeni boravak radi spajanja partnerstva izdaje strancu koji je životni partner crnogorskog državljanina (stav 1). Drugim stavom regulisano je da se pravo na privremeni boravak partnera radi spajanja partnerstva ostvaruje u skladu sa posebnim zakonom kojim se uređuju uslovi ulaska, izlaska, kretanja, boravka i rada stranaca u crnoj Gori.

Članom 71 Predloga zakona regulisana su prava i obaveze partnera u toku izvršavanja kazne zatvora. Partneri su izjednačeni sa bračnim drugom u pogledu položaja lica koje je na izvršenju kazne zatvora u pogledu prava na posjetu i posjetu u posebnim prostorijama a čija se prava uređuju posebnim zakonima.

Članom 72 Predloga zakona partnerima je priznato pravo na pravičnu novčanu naknadu neimovinske štete po osnovu pretrpljenih duševnih bolova ukoliko dođe do smrti ili teškog invaliditeta njihovog partnera.

Poglavljem VII uređen je nadzor nad primjenom zakona.

Upravni nadzor nad sprovođenjem odredbi ovog zakona povjereno je organu državne uprave nadležnom za matične registre (člana 73).

Propisi za sprovođenje zakona donijeće se u roku od šest mjeseci od dana stupanja na snagu zakona (član 74).

Rok za uspostavljanje registra partnerstava u pisanoj i registra partnerstava u elektronskoj formi uspostaviće se u roku od šest mjeseci (član 75).

Članom 76 Predloga zakona utvrđeno je da zakon stupa na snagu osmog dan od dana objavljivanja u „ Službenom listu Crne Gore, sa odloženom primjenom od godinu dana “.

CRNA GORA
MINISTARSTVO FINANSIJA

MINISTARSTVO ZA LJUDSKA I MANJINSKA PRAVA PODGORICA			
Broj:	30.01-2018		
Opis:	Broj	Prilog	Vrijednost
01-023	-597	/18-14	

Broj: 02-03-12115/1

Podgorica, 03. avgust 2018. godine.

MINISTARSTVO ZA LJUDSKA I MANJINSKA PRAVA
-n/r ministra, g-dina Mehmeda Zenke-

Poštovani gospodine Zenka,

Povodom *Predloga zakona o životnom partnerstvu lica istog pola*, Ministarstvo finansija daje sljedeće

MIŠLJENJE

Zakonom o životnom partnerstvu lica istog pola uređuje se životno partnerstvo dva lica istog pola u Crnoj Gori, njihov položaj kao i prava i obaveze po osnovu partnerstva.

Na tekst Predloga zakona i pripremljeni Izvještaj o sprovedenoj analizi procjene uticaja propisa, sa aspekta implikacija na poslovni ambijent, nemamo primjedbi.

Uvidom u dostavljeni tekst Predloga i Izvještaj o analizi uticaja propisa, u dijelu procjene fiskalnog uticaja, utvrđeno je da za implementaciju ovog propisa potrebno obezbijediti finansijska sredstva u Budžetu Crne Gore. Međutim, obaveze koje bi proistekle, na osnovu zakona, osim planiranih sredstava predviđenih u godišnjem budžetu organa koji će biti zaduženi za staranje o primjeni Zakona, odnosno resornih ministarstava, neće imati značajnog finansijskog uticaja na budžet tako da neće zahtijevati opredjeljivanja dodatnih finansijskih sredstava.

Shodno navedenom, na dostavljeni tekst *Predloga zakona o životnom partnerstvu lica istog pola*, s aspekta budžeta, nema primjedbi.

S poštovanjem,

MINISTAR
Dario Radunović

IZVJEŠTAJ O SPROVEDENOJ ANALIZI PROCJENE UTICAJA PROPISA

PREDLAGAČ PROPISA

Ministarstvo za ljudska i manjinska prava

NAZIV PROPISA

Predlog zakona o životnom partnerstvu lica istog pola

1. Definisanje problema

- Koje probleme treba da riješi predloženi akt?
- Koji su uzroci problema?
- Koje su posljedice problema?
- Koji su subjekti oštećeni, na koji način i u kojoj mjeri?
- Kako bi problem evoluirao bez promjene propisa ("status quo" opcija)?

- Predloženi akt, po prvi put, treba da reguliše zajednicu života dva lica istog pola u Crnoj Gori. Ovim zakonom će se urediti položaj istopolnih partnera u Crnoj Gori, prava i obaveze članova po osnovu partnerstva, u skladu sa pravnim sistemom Crne Gore i uz uvažavanje međunarodnih standarda u ovoj oblasti.

- Crna Gora još uvijek nije pravno uredila status istopolnih zajednica. Stoga, nepostojanje normativnog akta kojim se uređuju prava životnih partnera istog pola, kao i postojanje obaveze poštovanja ljudskih prava svih građana, bez diskriminacije, uslovalo je donošenje Zakona o životnom partnerstvu lica istog pola.

- Posljedica problema je nemogućnost ostvarivanja osnovnih ljudskih prava za lica istog pola u zajednici života koja su priznata heteroseksualnim partnerima u bračnoj ili vanbračnoj zajednici, a riječ je o pravu na: zdravstveno osiguranje i zdravstvenu zaštitu, penzijsko i invalidsko osiguranje, socijalnu i dječiju zaštitu, pravo na izdržavanje po osnovu partnerstva, pravo na nasljeđivanje, pravo na zajednički imovinu, i druga slična prava. Prema podacima LGBTI organizacija u Crnoj Gori, jedan od problema je i nemogućnost partnera, koji nisu državljani Crne Gore, da ostvare pravo na boravak u Crnoj Gori po osnovu zajednice istopolnih partnera. Samim tim ne mogu da ostvare i druga, gore pomenuta, prava. Takođe, kao primjer navode i to što ne mogu da ostvare pravo na posjetu svojim partnerima koji mogu biti na bolničom liječenju, niti mogu u tim situacijama da donose odluke u njihovo ime.

- Oštećeni subjekti su pripadnici LGBTI populacije, na način što zajednica lica istog pola nije pravno prepoznata zakonskom regulativom, zbog čega su u nemogućnosti da ostvare osnovna ljudska i građanska prava.

- Zadržavanjem „statusa quo”, istopolne zajednice ostale bi uskraćene za mogućnost ostvarivanja gore navedenih prava.

2. Ciljevi

- Koji ciljevi se postižu predloženim propisom?
- Navesti usklađenost ovih ciljeva sa postojećim strategijama ili programima Vlade, ako je primjenljivo.

- Afirmacija vrijednosti zaštićenih međunarodnim standardima u oblasti ljudskih prava i sloboda i zaštite od diskriminacije po osnovu seksualne orijentacije jedan su od prioritenih ciljeva politike Vlade Crne Gore u ovoj oblasti i nastavak njenih dosadašnjih aktivnosti na polju unapređenja ljudskih prava.

Predloženim propisom postiže se prepoznavanje, regulisanje i zaštita zajednice života istopolnih parova. Zakonom o životnom partnerstvu lica istog pola biće zaokružen normativno-pravni okvir kojim će se u cjelosti predvidjeti i zaokružiti obim prava LGBTI osoba, a koji će biti u skladu sa Ustavom CG i unutrašnjim pravnim poretkom. Takođe, obim prava pratiće i međunarodne standarde u predmetnoj oblasti, poštujući norme i načela Ustava Crne Gore.

- Vlada Crne Gore je još 2013. godine usvojila Strategiju za unapređenje kvaliteta života LGBT osoba 2013-2018. koja predstavlja sistemski odgovor Vlade na izazove koji objektivno postoje kada je u pitanju ostvarivanje prava pripadnika LGBT zajednice. Strategija podrazumijeva koordinirane, udružene i sinhronizovane napore Vlade, sa organizacijama civilnog društva u pružanju institucionalne, političke i druge moguće podrške zaštiti i unapređenju ljudskih prava LGBT osoba.

Strategija se, u cjelini, implementira kroz multi-sektorski pristup, odnosno, kroz donošenje godišnjih nacionalnih akcionih planova koji sadrže konkretne mjere u različitim sektorima (normativni okvir, bezbjednost, obrazovanje, zdravstvo, socijalno staranje, kultura, turizam, međunarodna saradnja, itd), čijom izradom koordinira Ministarstvo za ljudska i manjinska prava.

Ovom Strategijom predviđeno je i zakonsko uređenje zajednice života osoba istog pola i to u naznačenom periodu implementacije predmetne Strategije.

Unapređenje normativnog okvira u oblasti ostvarivanja ljudskih prava LGBT osoba je obaveza i iz Pregovaračkog poglavlja 23.

U Programu rada Vlade za 2018. godinu planirano je donošenje zakona koji se odnosi na regulisanje registrovanog partnerstva istopolnih parova, koji će biti inkorporiran u pravni sistem Crne Gore.

3. Opcije

- Koje su moguće opcije za ispunjavanje ciljeva i rješavanje problema? (uvijek treba razmatrati "status quo" opciju i preporučljivo je uključiti i neregulatornu opciju, osim ako postoji obaveza donošenja predloženog propisa).
- Obrazložiti preferiranu opciju?

Opcija 1 – „Status quo” opcija bi značila da svi identifikovani problemi ostaju. Stoga, zadržavanjem postojećeg stanja pripadnici LGBTI populacije ne bi bili u mogućnosti da ostvare većinu prava koja su priznata heteroseksualnim osobama. Ova opcija se nije mogla uzeti u obzir jer se u tom slučaju ne bi moglo raditi na afirmaciji vrijednosti zaštićenih međunarodnim standardima u oblasti ljudskih prava i sloboda i zaštite od svih oblika diskriminacije po osnovu ličnih svojstava, pa time i po osnovu seksualne orijentacije.

Opcija 2 - Izmjena i dopuna postojeće zakonske regulative nije moguća budući da crnogorski pravni poredak ne prepoznaje životno partnerstvo osoba istog pola te je ovu materiju moguće regulisati jedino posebnim zakonskim rješenjem.

Kako prve dvije opcije nisu imale osnova za prihvatanje, razmatrana su tri modela kroz koja je moguće zakonski regulisati istopolne zajednice:

Model 1 - dozvoljava brak između istopolnih parova. Po ovakvom modelu istopolni parovi stižu ista prava i obaveze kao i bračni drugovi. Naime, njihov brak je pravno priznat kao i brak supružnika različitih polova (Danska, Francuska, Holandija, Slovenija).

Model 2 - registrovano partnerstvo odnosno - kohabitacija. Ovaj model omogućava da se istopolni parovi registruju kod nadležnih organa i tako dobiju određen obim prava, obaveza i pravnog priznanja kao i bračni odnosno vanbračni parovi (Holandija, Njemačka, Engleska i Vels, Hrvatska).

Model 3 - neregistrovane kohabitacije. Neregistrovana kohabitacija ne zahtijeva nikakvu formu za nastanak, već se istopolnim parovima priznaju određena prava i obaveze po automatizmu, nakon protoka određenog perioda vanbračnog partnerstva (nakon određenog perioda života u zajednici) (Hrvatska).

Prilikom odabira modela vodilo se računa da bude izvršen i odabir obima prava i obaveza koja će zakonom biti regulisana, a odnosi se na tri ključna skupa prava i obaveza: finansijske posljedice, roditeljske posljedice, ostalo (npr. prava u slučaju bolesti, krivičnih postupaka).

Analiza pravnog okvira navela nas je na očigledan zaključak da u Crnoj Gori ne možemo primijeniti model istopolnog braka (model 1), a da je model registrovanog partnerstva (model 2) najprihvatljiviji i s najviše mogućnosti da se inkorporira u sadašnji pravni okvir.

Prilikom odabira modela zakonodavac je pošao od cilja afirmacije vrijednosti zaštićenih međunarodnim standardima u oblasti ljudskih prava i sloboda i zadataka koji crnogorsko društvo ima, a to je suzbijanje diskriminacije po osnovu seksualne orijentacije i rodnog identiteta. Zakonodavac je imao zadatak da u skladu sa tako postavljenim ciljevima pronađe rješenje kojim bi se prevazišli postojeći problemi i konačno donio zakon koji pruža najviše prava istopolnim parovima.

Pošto ne postoji obaveza država članica Savjeta Evrope da učine dostupnim pravo na brak i partnerima istog pola, građansko partnerstvo predstavlja najbolji pravni okvir za uređenje

njihovih odnosa u državama poput Crne Gore u kojima ne postoji visok stepen podrške populacije da se pravo na brak učini dostupnim i partnerima istog pola.

Napominjemo da je Programom pristupanja Crne Gore Evropskoj uniji 2018-2020. istaknuta obaveza donošenja zakona kojim će se regulisati životne zajednice lica istog pola.

4. Analiza uticaja

- Na koga će i kako će najvjerojatnije uticati rješenja u propisu - nabrojati pozitivne i negativne uticaje, direktne i indirektne.
- Koje troškove će primjena propisa izazvati građanima i privredi (naročito malim i srednjim preduzećima).
- Da li pozitivne posljedice donošenja propisa opravdavaju troškove koje će on stvoriti.
- Da li se propisom podržava stvaranje novih privrednih subjekata na tržištu i tržišna konkurencija.
- Uključiti procjenu administrativnih opterećenja i biznis barijera.

Rješenjima u propisu smanjuju se nejednakosti i stepen diskriminacije u odnosu na LGBTI populaciju.

Prema orijentacionoj procjeni nevladinih organizacija u Crnoj Gori koje imaju kontakt sa LGBTI zajednicom navodi se učešće od 4.5% od ukupne populacije koja broji 620.029 stanovnika (prema popisu stanovništva iz 2011). Međutim, na osnovu razgovora sa predstavnicima zainteresovanih NVO-a, procjena je da prvih godina po donošenju zakona, ne možemo očekivati značajan broj sklopljenih životnih partnerstava, odnosno, prema njihovim procjenama, moglo bi doći do svega desetak, stoga su poreske i sve druge implikacije na budžet Crne Gore neznatne.

Donošenje ovog propisa neće izazvati dodatne troškove privredi, naročito malim i srednjim preduzećima.

Građani koji registruju životno partnerstvo snosiće troškove registracije.

Pozitivne posljedice donošenja propisa opravdavaju troškove koje će on stvoriti.

Propisom se ne podržava stvaranje novih privrednih subjekata na tržištu i tržišna konkurencija.

Organi lokalne uprave imaju obavezu vođenja matičnih registara partnerstava, te postupke zaključenja i prestanka životnog partnerstva. Donošenje ovog propisa neće izazvati druga opterećenja i biznis barijere.

5. Procjena fiskalnog uticaja

- Da li je potrebno obezbjeđenje finansijskih sredstava iz budžeta Crne Gore za implementaciju propisa i u kom iznosu?
- Da li je obezbjeđenje finansijskih sredstava jednokratno, ili tokom određenog vremenskog perioda? Obrazložiti.
- Da li implementacijom propisa proizilaze međunarodne finansijske obaveze? Obrazložiti.
- Da li su neophodna finansijska sredstva obezbijedena u budžetu za tekuću fiskalnu godinu, odnosno da li su planirana u budžetu za narednu fiskalnu godinu?
- Da li je usvajanjem propisa predviđeno donošenje podzakonskih akata iz kojih će prosteći finansijske obaveze?
- Da li će se implementacijom propisa ostvariti prihod za budžet Crne Gore?
- Obrazložiti metodologiju koja je korišćena prilikom obračuna finansijskih izdataka/prihoda.
- Da li su postojali problemi u preciznom obračunu finansijskih izdataka/prihoda? Obrazložiti.
- Da li su postojale sugestije Ministarstva finansija na nacrt/predlog propisa?
- Da li su dobijene primjedbe uključene u tekst propisa? Obrazložiti.

Odredba člana 72 Zakona koji se predlaže su analogne pravima i obavezama lica iz bračne i vanbračne zajednice u vezi sa Zakonom o porezu na promet nepokretnosti. Mogući fiskalni uticaj po osnovu predloženih poreskih oslobođenja nije moguće procijeniti, s obzirom da ne postoje nikakvi parametri na osnovu kojih bi se predvidio broj transakcija imovinom u skladu

sa predloženim članom zakona, niti orijentaciona vrijednost takvih izuzeća, a samim tim ni iznos poreskog oslobođenja.

Predložena zakonska rješenja koja se odnose na zaključenje partnerstva, izdržavanje po osnovu partnerstva, imovinski odnosi partnera i prava na nasljeđivanje pozitivno će uticati na građane (lica istog pola), u pogledu ostvarivanja njihovih prava i zaštite interesa.

Implementacija ovog propisa u ovom dijelu neće proizvesti troškove za budžet Crne Gore, već će se ostvariti prihodi u Budžetu Crne Gore, po osnovu taksi na tužbe za raskid, poništaj i prestanak partnerstva, po osnovu ovjera o zaključenju ugovora o imovini partnera, zatim taksi na tužbu kod određivanja i produženja izdržavanja, kao i budžetu lokalnih uprava, po osnovu taksi na prijave za zaključenje partnerstva.

Prosječna cijena zdravstvenih usluga po korisniku-osiguraniku za 2018. godinu je 323,00€. Prema procjeni zainteresovanih NVO, ne očekuje se više od deset zaključenih partnerstava godišnje, što bi značilo da se u tom slučaju broj zdravstvenih osiguranika povećava za 5 osoba, stoga bi dodatno opterećenje na budžet bilo najviše 1.615 eura.

- Potrebno je obezbijediti finansijska sredstva iz Budžeta Crne Gore prema navedenoj procjeni. Obaveze koje bi proistekle, na osnovu zakona, osim planiranih sredstava predviđenih u godišnjem budžetu resornih ministarstava, (izuzev potencijalnih zdravstvenih usluga) neće imati značajnog finansijskog uticaja na budžet tako da neće zahtijevati opredjeljivanje dodatnih sredstava.

- Implementacijom propisa ne proizilaze međunarodne finansijske obaveze.

- Usvajanjem ovog propisa, nadležni organi biće u obavezi da, u okviru podzakonskih akata, donesu pravilnik o načinu vođenja registra životnog partnerstva osoba istog pola, u pisanoj i elektronskoj formi.

- Implementacijom propisa ostvariće se određeni prihod u budžetima lokalnih samouprava po osnovu taksi za zaključenje i prestanak životnog partnerstva.

-Nisu postojale primjedbe Ministarstva finansija na tekst Nacrta zakona.

- Problemi koji su postojali u preciznom obračunu finansijskih izdataka/prihoda jesu nepostojanje tačnog broja LGBTI osoba u Crnoj Gori i, po prirodi stvari, nemoguće je sa sigurnošću predvidjeti potencijalni broj sklopljenih partnerstava na godišnjem nivou u Crnoj Gori.

6. Konsultacije zainteresovanih strana

- Naznačiti da li je korišćena eksterna ekspertna podrška i ako da, kako.
- Naznačiti koje su grupe zainteresovanih strana konsultovane, u kojoj fazi RIA procesa i kako (javne ili ciljane konsultacije).
- Naznačiti glavne rezultate konsultacija, i koji su predlozi i sugestije zainteresovanih strana prihvaćeni odnosno nijesu prihvaćeni. Obrazložiti.

U skladu sa Strategijom unapređenja kvaliteta života LGBT osoba za period 2013-2018. godine formirana je Radna grupa za izradu Predloga zakona o registrovanom partnerstvu, čiji su članovi predstavnici resornih ministarstava i zainteresovanih NVO i ekspertsku podršku nezavisnog eksperta.

Decembra 2015. godine radni tim uradio je Analizu modela zakona o registrovanom partnerstvu. Prilikom izrade analize radni tim koristio je nacrt analize autora mr Vlada Dedovića, *Registrovano partnerstvo kao model uređenja istopolnih zajednica u zemljama članicama EU*, 2015. godina. Analiza zakona o registrovanom partnerstvu urađena je u cilju odabira najprihvatljivijeg modela zakona o registrovanom partnerstvu za crnogorski pravni sistem. Godine 2016. urađena je konačna analiza modela koju je pripremila ad hoc radna grupa sastavljena od predstavnika Ministarstva za ljudska i manjinska prava, Ministarstva pravde i nevladinih organizacija, uz ekspertsku podršku eksperta za oblast porodičnog prava – advokatice Ivane Jončić.

Ekspert Ian Curry Suumner vodio je dvodnevnu radionicu za članove i članice radne grupe za

izrada Nacrta zakona na temu modela zakona registrovanog partnerstva i međunarodne sudske prakse.

Polazna osnova u radu Radne grupe bio je dokument „Mogućnost pravnog prepoznavanja i zaštite zajednica partnera istog pola u pravnom sistemu Crne Gore“. Analizu je uz podršku Delegacije Evropske unije a u okviru Instituta za pravne studije uradio doc. dr Ilija Vukčević, novembra 2016.

Analiza je urađena kako na nivou Crne Gore, tako i uzimajući u obzir međunarodni aspekt ove problematike.

U skladu sa Uredbom o postupku i načinu sprovođenja Javne rasprave u pripremi zakona (“Službeni list Crne Gore”, broj 12/12), Ministarstvo za ljudska i manjinska prava je 14. maja 2018. godine objavilo Javni poziv građanima, stručnim i naučnim institucijama, državnim organima, Glavnom gradu, Prijestonici i opštinama, strukovnim udruženjima, političkim partijama, sindikatima, savjetima manjina, vjerskim zajednicama, nevladinim organizacijama, medijima i drugim zainteresovanim organizacijama, zajednicama i pojedincima da se uključe u Javnu raspravu o Nacrtu zakona o životnom partnerstvu lica istog pola.

O održavanju Javne rasprave javnost je informisana putem objavljivanja Javnog poziva na sajtu Ministarstva za ljudska i manjinska prava (14. maj), sajtu E-uprave (14. maj), posredstvom mreže CRNVO (14. maj), putem štampanih medija (dnevni list Pobjeda 17. maj), objavljivanjem oglasa i distribuiranjem teksta Nacrta zakona kroz cjelokupni tiraž ove dnevne novine.

Javna rasprava je trajala od 14. maja do 25. juna 2018. godine (ukupno, 42 dana). U okviru Javne rasprave održana su tri okrugla stola i to:

1. Dana 30. 05. 2018. godine (srijeda) u Bijelom Polju;
2. Dana 8. 06. 2018. godine (petak) u Budvi;
3. Dana 19. 06. 2018. godine (utorak) u Podgorici.

Okruglim stolovima je prisustvovalo značajan broj učesnika, predstavnika nevladinih organizacija, državne administracije, lokalnih samouprava, vjerskih zajednica, međunarodnih organizacija, diplomatskih predstavništava, tužilaštva, sudova, političkih partija i drugih zainteresovanih strana.

Pisane komentare na Nacrt zakona o životnom partnerstvu lica istog pola tokom Javne rasprave su dostavili:

1. NVO Institut za društvene i obrazovne politike
2. Pravni savjet Mitropolije Crnogorsko-Primorske
3. Eparhija budimljansko-nikšićka

Predlagač	Predlog	Primjedba nije prihvaćena
NVO Institut za društvene i obrazovne politike	Član 9 – potrebno je izmjeniti ovaj član Nacrta zakona na način što bi se dozvolilo licu mlađem od 18 godina ali ne mlađem od 17 godina , sklapanje partnerstva sa drugim licem istog pola uz saglasnost roditelja ili staratelja."	Posle razmatranja predloga za izmjenu člana 9 Radna grupa je došla do zaključka da se ovakva izmjena ne može prihvatiti jer ona nema utemeljenje ni u zakonodavanom okviru ni u praksi. Uvođenjem ovakve izmjene zapravo bi se omogućila emancipacija licima mlađim od 18 godina, ali za razliku od pozitivnih propisa, saglasnost bi dali roditelji a ne sud, koji kao institucija mora biti uključen pri ovakvom postupku, koji je izuzetak u odnosu na opšte načelo o starosnoj granici lica koje može da promijeni svoj status. Takođe, međunarodne konvencije koje je Crna Gora potpisala i ratifikovala, kao i međunarodne organizacije čiji je Crna Gora član nalažu da starosna granica za promjenu gore navedenog statusa ne može biti manja od 18. godina

		<p>(CEDAW konvencija, Konvencija o pravima djeteta, Međunarodni pakt o građanskim i političkim pravima, Savjet za ljudska prava UN, Komitet Savjeta Evrope za prava djeteta - CAHENF, itd.). Prihvaćanjem predložene izmjene došlo bi do kršenja dječijih prava i institucionalnog sistema.</p>
	<p>„Član 26 Nacrta zakona - U dijelu člana „...može se poništiti partnerstvo zaključeno u zabludi o bitnim osobinama jednog partnera koje bi drugog partnera odvratilo od stupanja u partnerstvo da ih je znao i koje su dovele do ozbiljne i trajne poremećenosti odnosa u partnerstvu...“ potrebno je definisati koje se osobine smatraju bitnim jer je ovakav vid člana zakona preširok i stvara se prostor za eventualnu kasniju zloupotrebu u tumačenju dijela o bitnim osobinama.“</p>	<p><u>Primjedba nije prihvaćena</u></p> <p>Definisanje bitnih osobina zakonom nije praksa ni u našem pravu, niti pravu drugih država, a iz razloga što se bitna osobina koja bi drugog partnera odvratila od stupanja u partnerstvo je specifična za svakog pojedinca, te ono što bi jednom bilo bitno drugome ne bi. I sud to cijeni u svakom konkretnom slučaju, vodeći računa o psihološkom profilu svkog pojedinca. Osim toga svako pobranje "izvoda bitnih osobina" doveo bi do isključenja osobina koje eventualno ne bi bile prepoznate kao razlog koje bi drugog partnera odvratilo od stupanja u partnerstvo i koje bi dovele do ozbiljne i trajne poremećenosti odnosa u partnerstvu. Shodno navedenom, predloženo rješenje u Nacrtu zakona ostavlja dovoljno prostora sudu da u svakoj konkretnoj situaciji cijeni bitne osobine kao razlog za poništenje partnerstva.</p>
	<p>„Član 29 Nacrta zakona- potrebno je izmijeniti ovaj član Zakona na način što bi se dozvolilo najbližim srođnicima partnera koji je bio pod prinudom da zatraže poništenje partnerstva.“</p>	<p><u>Primjedba nije prihvaćena</u></p> <p>Budući da su lica koja su sklopila partnerstvo poslovno sposobna, što znači da je samo njihova volja relevantna za zaključenje bilo kojeg pravnog posla, a samim tim i sklapanje životnog partnerstva, nema pravnog osnova da se uvede pravo najbližih srođnika da u ime partnera traže poništenje partnerstva zaključenog pod prinudom ili u zabludi.</p>
	<p>„Član 55 Nacrta zakona - u ovom članu Zakona je potrebno definisati dob djeteta ili djece o kojoj bi eventualno partner koji nije roditelj imao zakonsku obavezu brige o djetetu partnera.“</p>	<p><u>Primjedba je djelimično prihvaćena</u></p> <p>Član 55 ne reguliše brigu o djeci kako se ovdje navodi, već obavezu izdržavanja djeteta-djece i to onda kada ona nemaju srođnika koji su po zakonu dužni da ih izdržavaju. Kao što je Porodičnim zakonom</p>

		<p>regulisano dijete je svako lice do navršene 18 godine života, tako i u smislu ovog Zakona.</p> <p>Sa druge strane predlog je podstakao Radnu grupu na analizu člana 55 i dodatno tumačenje istog, te je došla do zaključka da se predmetni član Nacrta zakona dopuni sa stavom koji bi upućivao na odredbe Porodičnog zakona, a koji glasi:</p> <p>„Ako dijete odnosno djeca nakon punoljetstva nije, odnosno, nisu završila školovanje ili je dijete/djeca nakon punoljetstva zbog bolesti, tjelesnih ili duševnih nedostataka nesposobno za rad, nema dovoljno sredstava za izdržavanje ili ih ne može ostvariti iz postojeće imovine biće produžena obaveza izdržavanja partnera koji nije roditelj djeteta u skladu sa Porodičnim zakonom.“</p>
<p>Mitropolija Crnogorsko - Primorska</p>	<p>„Zašto u obrazloženju Nacrta zakona nisu zaista obrazloženi nego su preporučeni članovi?“.</p>	<p><u>Primjedba nije prihvaćena</u></p> <p>Sve odredbe koje su mogle izazvati nedoumicu u njihovoj primjeni i samim time izazvati pravnu nesigurnost, a koje su bile podobne za analizu i gdje je detaljna analiza bila potrebna, urađene su u skladu sa strukom i naukom i time je u potpunosti ostvaren cilj analize. S tim u vezi, navedena primjedba nije prihvaćena.</p>
	<p>„Zašto u Osnovnim odredbama nema pojmovnog određenja izraza?“.</p>	<p><u>Predlog je prihvaćen</u></p> <p>Predlog je prihvaćen i uveden je pojmovnik koji glasi:</p> <p>Značenje izraza Član 3a Pojedini izrazi upotrijebljeni u ovom zakonu imaju sledeća značenja: 1)partner je lice koje je stupilo u zakonom uređenu zajednicu dva lica istog pola; 2)registar životnog partnerstva je baza podataka u koju se pisano i elektronski unose podaci o partnerima; 3)neobezbijedjeni partner je partner koji nema dovoljno sredstava za izdržavanje, nesposoban je za rad ili se ne može zaposliti; 4)hitan slučaj je slučaj u kome je potrebno preduzeti neophodne i neodložne intervencije čijim bi se ne preduzimanjem teže narušilo zdravlje djeteta ili izazvalo trajno</p>

		<p>oštećenje zdravlja i ugrožavanje života djeteta;</p> <p>5)ugovor o imovini partnera u smislu ovog zakona je ugovor kojim se uređuju imovinsko -pravni odnosi na postojećoj ili budućoj imovini partnera;</p> <p>6)neimovinska šteta je šteta nastala nanošenjem fizičkog ili psihičkog bola ili straha, kao i povreda prava ličnosti partnera.</p>
	<p>„Zašto u Osnovnim odredbama, shodno važećim i obavezujućim nomotehničkim Pravno-tehničkim pravilima za izradu propisa Sekreterijata za zakonodavstvo, nije naveden organ koji će se starati za primjenu navedenog Zakona?“.</p>	<p><u>Primjedba je prihvaćena</u></p> <p>Organi koji će biti zaduženi za staranje o primjeni Zakona, a u skladu sa Uredbom o organizaciji i načinu rada Državne uprave su:</p> <ul style="list-style-type: none"> -Ministarstvo za ljudska i manjinska prava – zaštita ljudskih prava i sloboda; -Ministarstvo pravde – porodični i nasledni odnosi; kontrola izvršenja kazne i krivičnih sankcija; javni prihodi (po osnovu nadležnosti nad sprovođenjem Zakona o sudski taksama) -Ministarstvo unutrašnjih poslova – vođenje propisanih evidencija; -Ministarstvo zdravlja – zdravstvena zaštita; zdravstveno osiguranje i obezbjeđenje zdravstvene zaštite iz javnih prihoda; -Ministarstvo rada i socijalnog staranja – sistem penzijskog i invalidskog osiguranja; socijalna zaštita; dječija zaštita.
	<p>Pravni savjet Mitropolije Crnogorsko-Primorske je predložio oduzimanje prava na roditeljstvo ili starateljstvo roditelju zbog stupanja u homoseksualnu zajednicu.</p>	<p><u>Primjedba nije prihvaćena</u></p> <p>Pravoslavna Mitropolija Crnogorsko – Primorska prigovorila je na odredbu člana 55 i predložila donošenje norme po kojoj bi se zbog stupanja u životno partnerstvo oduzimalo pravo na roditeljsko staranje ili starateljstvo.</p> <p>Međutim, ovakav stav Pravoslavne Mitropolije crnogorsko – Primorske nije prihvatljiv. On je direktno narušavanje Ustavom i Porodičnim zakonom utvrđenih prava i dužnosti roditelja i djece.</p> <p>Čl.72 Ustava Crne Gore roditelji su obavezni da brinu o djeci, da ih vaspitavaju i školuju.</p> <p>Porodičnim zakonom je predviđeno da Sud može donijeti odluku o odvajanju djeteta od roditelja i to</p>

		<p>samo onda ako postoje razlozi za ograničenje ili lišenje roditeljskog prava ili u slučaju nasilja u porodici. Članom 87 Porodičnog zakona regulisano je da do lišenja roditeljskog prava može doći ukoliko roditelj zloupotrebljava roditeljsko pravo i grubo zanemaruje roditeljske dužnosti. Dakle, ukoliko roditelj zlostavlja dijete, izrabljuje ga, prisiljava na pretjeran rad ili ako napusti dijete, izbjegava da izdržava dijete, sprječava održavanje ličnih odnosa djetetom i dr.</p> <p>Kako u konkretnom slučaju ne postoje zakonom propisani slučajevi usljed čijeg postojanja bi sud mogao da odlučuje o lišenju ili ograničenju roditeljskog prava jasno je da ovakav predlog Pravoslavne Mitropolije Crnogorsko – Primorske nije ni pravno ni društveno prihvatljiv.</p>
Eparhija budimljansko - nikšička	<p>Članovima 55 i 56 Nacrta zakona ne definiše se dovoljno jasno uloga prirodnog roditelja, koji je van životnog istopolnog partnerstva u vaspitanju djeteta.</p>	<p>Prema Porodičnom zakonu roditelji su obavezni da izdržavaju svoju maloljetnu djecu kao i djecu nakon punoljetstva pod uslovima propisanim Zakonom. Od ovog prava i obaveze, roditelj ne može biti oslobođen ni kada ne vrši roditeljsko pravo, pa čak ni onda kada je lišen roditeljskog prava. Prema tome nema sumnje da će partner koji nije roditelj djeteta izdržavati dijete drugog partnera tek onda kada ono nema živog roditelja ali ni drugih srodnika koji su prema Zakonu dužni da ga izdržavaju.</p>
PREDLOZI, SUGESTIJE I KOMENTARI NA KOJE JE ODGOVORENO TOKOM ODRŽAVANJA OKRUGLIH STOLOVA	<p>„Da li se ovim Nacrtom zakona reguliše materija koja je već regulisana, te da li je treba regulisati kroz izmjene Porodičnog zakona? Dalje, zanimalo ga je koju oblast ovaj Zakon treba da reguliše?“.</p>	<p>Ovim Nacrtom zakona se reguliše materija koja nije regulisana nijednim zakonom, tj. prvi put se Zakonom o životnom partnerstvu lica istog pola reguliše zajednica života dva lica istog pola u Crnoj Gori. S obzirom na posebnost materije koja se reguliše ovim Zakonom nije moguće da ista bude regulisana kroz izmjene i dopune Porodičnog zakona.</p>

<p>Zainteresovana građanka Bosne i Hercegovine</p>	<p>„Budući da imam partnerku iz Crne Gore, kako se reguliše moj lični status u Crnoj Gori u slučaju sklapanja životnog partnerstva?“</p>	<p>Imajući u vidu važnost ovog pitanja, ravnopravnost i činjenicu da su ljudska prava nedjeljivi dio jednog demokratskog društva, to je u članu 44 stav 3 Zakona o strancima ostavljena mogućnost ovim licima da ostvare pravo na privremeni boravak radi spajanja porodice u Crnoj Gori.</p> <p>Naime, ovom normom propisano je da se između ostalih, članom uže porodice može smatrati i drugi srodnik ako postoje posebni, lični ili humanitarni razlozi za spajanje porodice u Crnoj Gori.</p> <p>Kako je srodstvo veza između dva ili više lica zasnovana na međusobnom odnosu, koji može biti biološke, sociološke ili pravne prirode, to se registrovani životni partner, u skladu sa time, može smatrati članom uže porodice i ostvariti pravo na privremeni boravak radi spajanja porodice, u skladu sa članom 44 Zakona o strancima.</p> <p>Ovo posebno, jer će se pravnim normama Zakona o životnom partnerstvu lica istog pola urediti lični odnosi partnera i na taj način stvoriti mogućnost da ova lica, kroz primjenu odredaba Zakona o strancima, ostvare i pravo na privremeni boravak.</p> <p>Kako je planirano i donošenje podzakonskih akata za implementaciju Zakona o strancima, to će Ministarstvo propisati i bliže uslove i nači izdavanja dozvola za privremeni boravak, pa između ostalih i dozvole za privremeni boravak radi spajanja porodice, uključujući i ova lica.</p>
---	--	---

Napomena: Radna grupa za izradu Nacrta zakona o životnom partnerstvu lica istog pola je razmotrila i odgovorila na one komentare dostavljene tokom Javne rasprave, koji su se odnosili na Nacrt zakona i materiju koju on reguliše.

7: Monitoring i evaluacija

- Koje su potencijalne prepreke za implementaciju propisa?
- Koje će mjere biti preduzete tokom primjene propisa da bi se ispunili ciljevi?
- Koji su glavni indikatori prema kojima će se mjeriti ispunjenje ciljeva?
- Ko će biti zadužen za sprovođenje monitoringa i evaluacije primjene propisa?

Ne očekuju se prepreke u implementaciji ovog propisa.

U cilju efikasnog i kvalitetnog sprovođenja obaveza nadležnih organa lokalne uprave biće organizovane obuke matičara radi bližeg upoznavanja sa ovim zakonom, kao i sa njihovim obavezama povodom zaključenja partnerstva, vođenjem pisane i elektronske forme registra

životnog partnerstva, i dr.

Glavni indikatori kojim će se mjeriti ispunjenje ciljeva biće broj zaključenih životnih partnerstava.

-Organi koji će biti zaduženi za staranje o primjeni Zakona, a u skladu sa Uredbom o organizaciji i načinu rada Državne uprave su:

- ✓ Ministarstvo za ljudska i manjinska prava – zaštita ljudskih prava i sloboda;
- ✓ Ministarstvo pravde – porodični i nasledni odnosi; kontrola izvršenja kazne i krivičnih sankcija; javni prihodi;
- ✓ Ministarstvo unutrašnjih poslova – vođenje propisanih evidencija;
- ✓ Ministarstvo zdravlja – zdravstvena zaštita; zdravstveno osiguranje i obezbjeđenje zdravstvene zaštite iz javnih prihoda;
- ✓ Ministarstvo rada i socijalnog staranja – sistem penzijskog i invalidskog osiguranja; socijalna zaštita; dječija zaštita.

OBRAZAC

Datum i mjesto

Podgorica, 23.jul 2018. godine

Starješina

Mehmed Zenka

Vlada Crne Gore
Kabinet predsjednika
Kancelarija za evropske integracije

Br: 01-004-1976/2.

Podgorica, 24. decembar 2018. godine

MINISTARSTVO ZA LJUDSKA I MANJINSKA PRAVA
n/r ministru Mehmedu Zenki

Poštovani gospodine Zenka,

Dopisom broj 01-023-547/18-36 od 24. decembra 2018. godine tražili ste mišljenje o uskladenosti Predloga zakona o životnom partnerstvu lica istog pola sa pravnom tekovinom Evropske unije.

Nakon upoznavanja sa sadržinom predloga propisa, a u skladu sa nadležnostima definisanim članom 40 stav 1 alineja 2 Poslovnika Vlade Crne Gore („Sl. list CG“, br: 3/12, 31/15, 48/17 i 62/18) Kancelarija za evropske integracije je saglasna sa navodima u obrascu uskladenosti predloga propisa s pravnom tekovinom Evropske unije.

Ukazujemo da, i pored činjenice da ne postoji pravna tekovina s kojom bi trebalo uskladiti predlog ovog zakona, isti je potrebno dostaviti Evropskoj komisiji na uvid i komentare, imajući u vidu iskazano očekivanje predstavnika Generalnog direktorata za politiku susjedstva i proširenje Evropske komisije (DG NEAR) u tom pravcu.

S poštovanjem,

Glavni pregovarač
Aleksandar Drljević

- Sačinila: Nina Lakić, samostalni savjetnik! *NL*
- Odobrila: Nevenka Vuličević, načelnik Odsjeka *N.V.*

**IZJAVA O USKLADENOSTI NACRTA/PREDLOGA PROPISA CRNE GORE S PRAVNOM
TEKOVINOM EVROPSKE UNIJE**

Identifikacioni broj Izjave		MZUMP/IU/PZ/18/02
1. Naziv nacrt/predloga propisa:		
- na crnogorskom jeziku	Predlog zakona o životnom partnerstvu lica istog pola	
- na engleskom jeziku	Proposal for the Law on the life partnership of the same-sex persons	
2. Podaci o obradivaču propisa		
a) Organ državne uprave koji priprema propis		
Organ državne uprave	Ministarstvo za ljudska i manjinska prava	
- Sektor/odsjek	Generalni direktorat za unaprijeđenje i zaštitu ljudskih prava i sloboda	
- odgovorno lice (ime, prezime, telefon, e-mail)	Blanka Radošević- Marović, generalna direktorica Tel: 067 268158 Blanka.marovicr@mmp.gov.me	
- kontakt osoba (ime, prezime, telefon, e-mail)	Blanka Radošević- Marović, generalna direktorica Tel: 067 268158 Blanka.marovicr@mmp.gov.me	
b) Pravno lice s javnim ovlaštenjem za pripremu i sprovođenje propisa		
- Naziv pravnog lica	/	
- odgovorno lice (ime, prezime, telefon, e-mail)	/	
- kontakt osoba (ime, prezime, telefon, e-mail)	/	
3. Organi državne uprave koji primjenjuju/sprovode propis		
- Organ državne uprave	Ministarstvo za ljudska i manjinska prava, Ministarstvo unutrašnjih poslova, Ministarstvo finansija, Ministarstvo pravde, Ministarstvo rada i socijalnog staranja, Ministarstvo javne uprave, Ministarstvo zdravlja, Agencija za zaštitu podataka o ličnosti, pravosudni organi, organi lokalne uprave	
4. Usklađenost nacrt/predloga propisa s odredbama Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju između Evropske unije i njenih država članica, s jedne strane i Crne Gore, s druge strane (SSP)		
a) Odredbe SSPa s kojima se usklađuje propis		
Glava I, Opšti principi, član 5		
b) Stepén ispunjenosti obaveza koje proizilaze iz navedenih odredbi SSPa		
	☒	Ispunjava u potpunosti
	☐	djelimično ispunjava
	☐	ne ispunjava
c) Razlozi za djelimično ispunjenje, odnosno nespunjenje obaveza koje proizilaze iz navedenih odredbi SSPa		
/		
5. Veza nacrt/predloga propisa s Programom pristupanja Crne Gore Evropskoj uniji (PPCG)		
- PPCG za period	2018-2020	
- Poglavlje, potpoglavlje	23 Pravosuđe i temeljna prava, 2. Planovi i potrebe, 2.2 Zakonodavni okvir, C) Temeljna prava	
- Rok za donošenje propisa	IV kvartal 2018	
- Napomena	/	
6. Usklađenost nacrt/predloga propisa s pravnom tekovinom Evropske unije		
a) Usklađenost s primarnim izvorima prava Evropske unije		
UFEU, Dio prvi, Načela, Glava II, Odredbe opšte primjene, član 10 / TFEU, Part one, Principles, Title II, Provisions Having General Application, article 10		
Potpuno usklađeno / fully harmonized		
12012P/TXT		

<p>Povelja Evropske unije o osnovnim pravima, Glava III Jednakost, član 21, Zabrana diskriminacije/ Charter of fundamental rights of the European Union, Title III Equality, Article 21, Non-discrimination, OJ C 326, 26.10.2012.</p> <p>Potpuno usklađeno/fully harmonized</p>	
<p>b) Usklađenost sa sekundarnim izvorima prava Evropske unije</p> <p>Ne postoji odredba sekundarnih izvora prava EU s kojom bi se predlog propisa mogao uporediti radi dobijanja stepena njegove usklađenosti.</p>	
<p>c) Usklađenost s ostalim izvorima prava Evropske unije</p>	
<p>52014IP0062</p> <p>Rezolucija Evropskog parlamenta od 4. februara 2014. o planu EU-a protiv homofobije i diskriminacije na osnovu polne orijentacije i rodnog identiteta (2013/2183(INI)) / European Parliament resolution of 4 February 2014 on the EU Roadmap against homophobia and discrimination on grounds of sexual orientation and gender identity (2013/2183(INI)), OJ C 93, 24.3.2017.</p> <p>Potpuno usklađeno/fully harmonized</p>	
<p>6.1. Razlozi za djelimičnu usklađenost ili neusklađenost nacrtu/predloga propisa Crne Gore s pravnom tekovinom Evropske unije i rok u kojem je predviđeno postizanje potpune usklađenosti</p>	
/	
<p>7. Ukoliko ne postoje odgovarajući propisi Evropske unije s kojima je potrebno obezbijediti usklađenost konstatovati tu činjenicu</p>	
/	
<p>8. Navesti pravne akte Savjeta Evrope i ostale izvore međunarodnog prava korišćene pri izradi nacrtu/predloga propisa</p>	
<ul style="list-style-type: none"> • Univerzalna deklaracija o ljudskim pravima UN; • Međunarodni Pakt o građanskim i političkim pravima; • Evropska konvencija o zaštiti ljudskih prava i osnovnih sloboda iz 1950. godine; • Protokol br. 12 uz Konvenciju iz 2000. godine (proširuje djelovanje zabrane diskriminacije na bilo koje pravo određeno zakonom); • Međunarodni pakt o ekonomskim, socijalnim i kulturnim pravima iz 1966. godine; • Konvencija o pravima djeteta; • Evropska konvencija o sprečavanju mučenja i nečovječnih ili ponižavajućih kazni i postupaka iz 2002. godine; • Evropska socijalna povelja (revizovana) iz 1996. godine; • Sudska praksa Evropskog suda za ljudska prava; 	<ul style="list-style-type: none"> • Universal Declaration of Human Rights adopted by the UN General Assembly; • International Covenant on Civil and Political Rights; • Convention for the Protection of Human Rights and Fundamental Freedoms (1950); • Protocol No. 12 to the Convention for the Protection of Human Rights and Fundamental Freedoms (2000); • International Covenant on Economic, Social and Cultural Rights (1966); • Convention UN on the Rights of the Child • European Convention for the Prevention of Torture and Inhuman or Degrading Treatment or Punishment (2002); • European Social Charter (revised) (1996); • Case law of the European Court of Human Rights - (<i>Schalk and Kopf v. Austria</i> (24 June 2010); <i>Oliari and Others v. Italy</i> (21 July 2015); <i>Courten v. United Kingdom</i> (4 November 2008; death in 2005) <i>M.W. v. United Kingdom</i> (23 June 2009; death in 2001); <i>Aldeguer Tomás v. Spain</i> (14 June 2016; death in 2002); <i>Chapin and Charpentier v. France</i> (9. June 2016); <i>Taddeucci and McCall v. Italy</i> (30 June 2016); <i>Thlimmenos v. Greece</i> (6. PRIL 2000); <i>Karner v. Austria</i> (24 July 2003); <i>Pajić v. Croatia</i> (23 February 2016); <i>Orlandi and Others v. Italy</i> (14 December 2017); <i>Maruko, Case C-267/06</i> (1 April 2008); <i>Römer, Case C-147/08</i> (10. May

	2011); <i>Frédéric Hay</i> , Case C-267/12 (12 December 2013); <i>Coman and Hamilton</i> , Case C-673/16 (5 June 2018);
9. Navesti da li su navedeni izvori prava Evropske unije, Savjeta Evrope i ostali izvori međunarodnog prava prevedeni na crnogorski jezik (prevode dostaviti u prilogu)	
Navedeni izvori prava prevedeni su na hrvatski jezik.	
10. Navesti da li je nacrt/predlog propisa iz tačke 1 Izjave o usklađenosti preveden na engleski jezik (prevod dostaviti u prilogu)	
Nacrt zakona o životnom partnerstvu lica istog pola preveden je na engleski jezik, a predlog propisa je u fazi prevođenja.	
11. Učešće konsultanata u izradi nacrt/predloga propisa i njihovo mišljenje o usklađenosti	
U izradi Predloga zakona o životnom partnerstvu lica istog pola učestvovala je domaća ekspertinja iz oblasti građanskog prava, advokatica Ivana Jončić i dr Istvan Lakatoš – predstavnik Ministarstva vanjskih poslova Mađarske.	
Potpis / ovlašteno lice obrađivača propisa	Potpis / glavni pregovarač
	

Prilog obrasca:

1. Prevodi propisa Evropske unije
2. Prevod nacrt/predloga propisa na engleskom jeziku (ukoliko postoji)

TABELA USKLADENOSTI

1. Identifikacioni broj (IB) nacrtā/predlogā propisa		1.1. Identifikacioni broj izjave o usklađenosti i datum utvrđivanja nacrtā/predlogā propisa na Vladi		
MZLMP/U/PZ/18/02		MZLMP/IU/PZ/18/02		
2. Naziv izvora prava Evropske unije i CELEX oznaka				
/				
3. Naziv nacrtā/predlogā propisa Crne Gore				
Na cmogorskom jeziku		Na engleskom jeziku		
Predlog zakona o životnom partnerstvu lica istog pola		Proposal for the Law on the life partnership of the same-sex persons		
4. Usklađenost nacrtā/predlogā propisa s izvorima prava Evropske unije				
a)	b)	c)	d)	e)
Odredba i tekst odredbe izvora prava Evropske unije (član, stav, tačka)	Odredba i tekst odredbe nacrtā/predlogā propisa Crne Gore (član, stav, tačka)	Usklađenost odredbe nacrtā/predlogā propisa Crne Gore s odredbom izvora prava Evropske unije	Razlog za djelimičnu usklađenost ili neusklađenost	Rok za postizanje potpune usklađenosti

Crna Gora

Organ državne uprave nadležan za oblast na koju se propis odnosi/donosilac akta

Ministarstvo za ljudska i manjinska prava

Naziv propisa	Predlog zakona o životnom partnerstvu lica istog pola	
Klasifikacija propisa po oblastima i podoblastima uređivanja	oblast	podoblast
	VI. ZAŠTITA LJUDSKIH PRAVA	2. Posebna zaštita ljudskih prava i sloboda
Klasifikacija propisa po pregovaračkim poglavljima i podpoglavljima prava Evropske unije	poglavlje	potpoglavlje
	23. Sudska i osnovna prava	
Ključni termini - eurovok deskriptori		